

ТзОВ «Еко Центр Проект»

79008, м. Львів, вул. П. Беринди, 3/4

ЗВІТ

про стратегічну екологічну оцінку
Документа державного планування

**Програма
соціально-економічного та культурного розвитку
Білоцерківської міської територіальної громади
на 2027-2029 роки**

Директор

Костирка В.І.

Львів 2026

ЗМІСТ

	Вступ	
1.	Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
2.	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	11
3.	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	42
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом	49
5.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	55
6.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	61
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	68
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	72
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	77
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	80
11.	Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.	81

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). В цьому законі СЕО згадується в основних засадах державної екологічної політики, інструментах реалізації державної екологічної політики та показниках оцінки реалізації державної екологічної політики.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 4 жовтня 2016 р., а 1 листопада Президент України надав пропозиції до законопроекту. 17 січня 2017 р. Верховна Рада України не підтримала доопрацювання законопроекту.

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було повторно зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						4
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» документами державного планування є стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органами державної влади чи органами місцевого самоврядування.

Проведення процедури стратегічної екологічної оцінки здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», з урахуванням положень Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті та методичних рекомендацій щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки (далі – Програма) є документом державного планування місцевого рівня, спрямованим на забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку територіальної громади, підвищення якості життя населення, розвиток економічного потенціалу, модернізацію інфраструктури, забезпечення екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів.

Програма розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про правовий режим воєнного стану», «Про стратегічну екологічну оцінку», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (зі змінами), а також інших нормативно-правових актів.

Розробником Програми є управління економічного розвитку Білоцерківської міської ради. Співрозробниками виступають виконавчі органи міської ради. Відповідальними виконавцями заходів Програми визначено виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства Білоцерківської міської територіальної громади та старост.

Програму сформовано на основі аналізу поточного соціально-економічного стану громади, результатів її розвитку, прогнозів і пропозицій виконавчих органів міської ради, з урахуванням наявних фінансових ресурсів, актуальних потреб населення та викликів, пов'язаних із воєнним станом в Україні.

Головною метою Програми є підтримка та розвиток бізнесу, покращення місцевого бізнес-клімату та інвестиційної привабливості громади, підвищення її конкурентоспроможності, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, реалізація проєктів з

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						5
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

енергозбереження, дотримання високих екологічних стандартів, забезпечення доступності соціальних послуг, створення гідних умов життя та підвищення добробуту населення.

Реалізація Програми передбачається протягом 2027-2029 років за рахунок коштів бюджету Білоцерківської міської територіальної громади, обласного та державного бюджетів, міжнародної технічної допомоги, донорських організацій, кредитів міжнародних фінансових організацій, власних коштів підприємств та інших джерел, не заборонених законодавством України.

Основні пріоритетні напрями, завдання та заходи Програми

Програмою визначено комплекс взаємопов'язаних пріоритетних напрямів, спрямованих на забезпечення стійкості громади, розвиток її економічного та людського потенціалу, модернізацію інфраструктури, підвищення якості соціальних послуг і покращення стану навколишнього природного середовища.

Основні напрями реалізації Програми наведено в таблиці 1.1.

Табл. 1.1.

Основні пріоритетні напрями та завдання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки

Пріоритетні напрями	Основні завдання та заходи
1. Захист населення і території громади від надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального та воєнного характеру	Забезпечення захисту населення і території громади від надзвичайних ситуацій; підвищення стійкості критичної інфраструктури та систем життєзабезпечення; розвиток і підтримання фонду захисних споруд цивільного захисту та систем оповіщення; забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту; підвищення пожежної та техногенної безпеки; підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях.
2. Фінансові та матеріальні ресурси громади	Зміцнення фінансової спроможності та збалансованості бюджету громади; забезпечення ефективного використання бюджетних коштів; здійснення самоврядного контролю за використанням та охороною земель; ефективне управління майном комунальної власності; забезпечення прозорості публічних закупівель; розвиток системи надання адміністративних послуг; підтримка стабільного розвитку внутрішнього ринку споживчих товарів і послуг.
3. Покращення умов для розвитку економіки громади. Інвестиційна діяльність, розвиток підприємництва, агропромисловий комплекс та міжнародна співпраця	Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва; підвищення інвестиційної привабливості громади; розвиток індустріальних парків та промислових майданчиків; відновлення та модернізація підприємств; впровадження інноваційних, ресурсоефективних і циркулярних моделей виробництва; розвиток агропромислового комплексу та переробки сільськогосподарської продукції; розвиток кадрового потенціалу та зайнятості населення; розширення міжнародного співробітництва та залучення інвестицій.

4. Інфраструктурний розвиток	Модернізація житлово-комунальної, дорожньої та інженерної інфраструктури; підвищення енергоефективності та розвиток відновлюваних джерел енергії; модернізація систем водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод; удосконалення системи управління відходами; благоустрій територій та розвиток дорожньої, велосипедної і рекреаційної інфраструктури; удосконалення містобудівної та земельної політики; збереження природних територій, розвиток природно-заповідного фонду та екомережі; покращення екологічного стану громади та адаптація до зміни клімату; розвиток громадського пасажирського транспорту.
5. Створення умов для покращення якості життя	Підвищення доступності та якості медичної допомоги; розвиток сучасної та безбар'єрної освіти; посилення соціального захисту населення, підтримка ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій; захист прав дітей і підтримка сімей; розвиток молодіжної політики; збереження культурної спадщини та розвиток культурної інфраструктури; розвиток туризму, фізичної культури та спорту; сприяння зайнятості населення.
6. Цифрова трансформація та інформаційна політика громади. Зростання рівня прозорості та підзвітності влади	Цифровізація діяльності органів місцевого самоврядування; розвиток електронного урядування та електронної демократії; забезпечення прозорості та відкритості діяльності органів місцевого самоврядування; розвиток геопросторових даних і цифрових інформаційних ресурсів; впровадження систем «Розумна громада»; підвищення цифрової грамотності населення; удосконалення інформаційної взаємодії влади та громадськості.

Реалізація визначених Програмою пріоритетних напрямів здійснюватиметься шляхом виконання завдань і заходів, реалізації місцевих цільових програм та пріоритетних інвестиційних проєктів. У додатках до Програми наведено перелік діючих цільових програм, реалізація яких передбачається протягом 2027-2029 років, перелік цільових програм, які потребують розроблення, а також перелік пріоритетних об'єктів і проєктів, запланованих до реалізації у зазначений період.

Пріоритетні напрями Програми охоплюють основні сфери життєдіяльності Білоцерківської міської територіальної громади та спрямовані на забезпечення її безпеки, економічної стійкості, розвитку інфраструктури, підвищення якості життя населення та покращення стану навколишнього природного середовища.

З погляду стратегічної екологічної оцінки найбільше значення мають заходи, передбачені напрямами «Покращення умов для розвитку економіки громади» та «Інфраструктурний розвиток», оскільки їх реалізація може супроводжуватися впливами на атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, біорізноманіття, кліматичні фактори та здоров'я населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Водночас Програмою передбачено низку природоохоронних заходів, спрямованих на покращення стану водних об'єктів, зменшення забруднення атмосферного повітря, удосконалення системи управління відходами, розвиток природно-заповідного фонду та екомережі, відновлення порушених земель, підвищення енергоефективності й адаптацію громади до зміни клімату.

Зв'язок Програми з іншими документами державного планування

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки розроблена з урахуванням положень документів стратегічного та програмного планування державного, регіонального і місцевого рівнів.

Основними документами місцевого рівня, з якими узгоджуються пріоритетні напрями Програми, є:

- Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року, затверджена рішенням Білоцерківської міської ради від 05 лютого 2026 року № 8230-85-VIII;
- План заходів з реалізації Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року, затверджений рішенням Білоцерківської міської ради від 27 серпня 2026 року № 8913-92-VIII;
- Середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій Білоцерківської міської територіальної громади на 2027–2029 роки, затверджений рішенням виконавчого комітету Білоцерківської міської ради від 25 серпня 2026 року № 606.

Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року визначає довгострокові пріоритети та стратегічні орієнтири розвитку громади, які охоплюють розвиток людського потенціалу, забезпечення життєстійкості та комплексної безпеки, підвищення конкурентоспроможності економіки, збалансований просторовий розвиток, цифрову трансформацію та соціальну згуртованість.

План заходів з реалізації Стратегії конкретизує її стратегічні та оперативні цілі шляхом визначення проєктів і заходів, відповідальних виконавців, строків реалізації та очікуваних результатів.

Програма на 2027-2029 роки забезпечує подальшу реалізацію визначених пріоритетів розвитку громади через виконання галузевих завдань, місцевих цільових програм та інвестиційних проєктів. При цьому частина заходів Програми є продовженням або розвитком проєктів, передбачених Планом заходів з реалізації Стратегії.

Зв'язок між зазначеними документами простежується насамперед у сферах модернізації комунальної інфраструктури, підвищення енергоефективності, розвитку відновлюваної енергетики, удосконалення систем водопостачання та водовідведення, управління відходами, розвитку транспортної інфраструктури, охорони довкілля та підвищення якості соціальних послуг.

Середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій Білоцерківської міської територіальної громади на 2027–2029 роки визначає

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						8
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

пріоритетні напрями публічного інвестування, що враховуються під час формування та реалізації інвестиційних проєктів Програми.

Пріоритетні напрями та заходи Програми також узгоджуються з основними положеннями документів державного рівня у сферах охорони навколишнього природного середовища, управління відходами, сталого економічного розвитку, енергоефективності та адаптації до зміни клімату, зокрема:

- Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року;
- Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р;
- Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179;
- документів державної політики у сфері зміни клімату, енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії.

Реалізація Програми сприятиме досягненню цілей державної екологічної політики шляхом модернізації інженерної інфраструктури, підвищення ефективності використання енергетичних і природних ресурсів, удосконалення систем управління відходами, зменшення забруднення довкілля, збереження біорізноманіття та розвитку природоохоронних територій.

Важливим аспектом є узгодження заходів Програми із завданнями адаптації до зміни клімату, зокрема шляхом розвитку енергоефективної інфраструктури, використання відновлюваних джерел енергії, збереження зелених насаджень, покращення стану водних об'єктів та підвищення стійкості систем життєзабезпечення громади.

На регіональному рівні пріоритетні напрями Програми узгоджуються зі Стратегією розвитку Київської області на 2021-2027 роки (зі змінами, внесеними рішенням Київської обласної ради від 06.03.2025 № 1259-31-VIII) та Планом заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки, затвердженим рішенням Київської обласної ради від 04.12.2025 № 1531-35-VIII.

Зв'язок Програми із зазначеними документами простежується у напрямках розвитку економічного та інвестиційного потенціалу, модернізації інженерно-транспортної інфраструктури, підвищення енергоефективності, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, розвитку соціальної сфери та підвищення якості життя населення.

У сфері управління відходами заходи Програми узгоджуються з Регіональним планом управління відходами у Київській області до 2034 року, затвердженим розпорядженням Київської обласної державної (військової) адміністрації від 01.05.2026 № 801. Зокрема, Програмою передбачено розвиток роздільного збирання, сортування та перероблення відходів, модернізацію відповідної інфраструктури, створення центрів управління відходами та розроблення місцевого плану управління відходами громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Реалізація зазначених заходів сприятиме впровадженню сучасної системи управління відходами, зменшенню їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та забезпеченню узгодженості місцевого планування з регіональними пріоритетами.

Таким чином, Програма є складовою системи стратегічного та програмного планування розвитку Білоцерківської міської територіальної громади, забезпечує взаємозв'язок між визначеними стратегічними пріоритетами, галузевими завданнями та конкретними проєктами, спрямованими на соціально-економічний розвиток, підвищення якості життя населення та покращення екологічного стану території громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						10
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Білоцерківська міська територіальна громада посідає стратегічно важливе місце у південно-західній частині Київської області та має високий потенціал розвитку в економічній, культурній, освітній, аграрній та інвестиційній сферах.

Громада охоплює загальну площу 399,4 км² та є адміністративно-територіальним утворенням із розвиненою інфраструктурою та потужною соціальною базою.

Створена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Білоцерківської міської ради, однієї селищної ради, та 9 сільських рад. До складу громади, окрім міста Біла Церква, увійшли такі населені пункти: селище Терезине, села - Вільна Тарасівка, Володимирівка, Гайок, Глибочка, Глушки, Городище, Дрозди, Мазепинці, Пилипча, Піщана, Сидори, Скребиші, Томилівка, Храпачі, Шкарівка.

Адміністративний центр – місто Біла Церква, розташоване в самому центрі України, є важливим урбаністичним, економічним і транспортним вузлом Київської області (рис. 2.1).

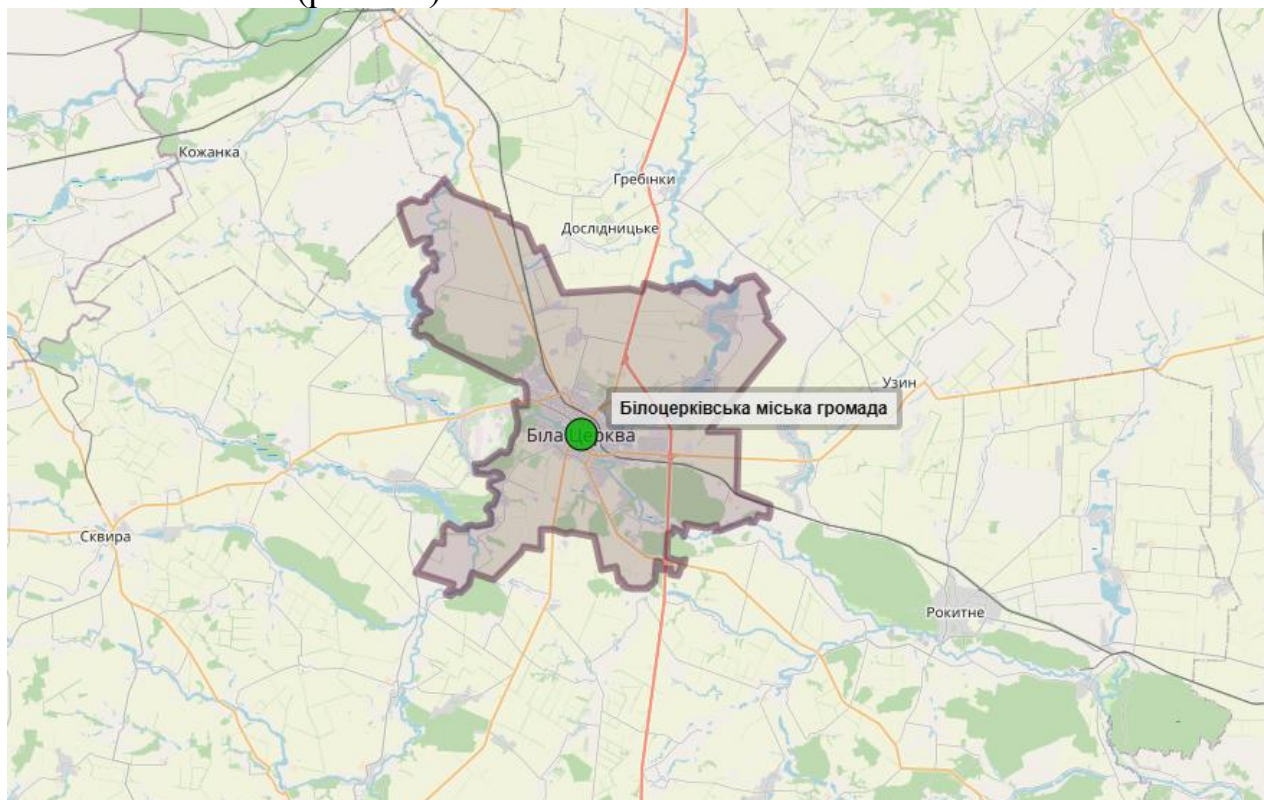

Рис. 2.1. Територія Білоцерківської міської територіальної громади

Географічне положення громади забезпечує інтегрованість у національні та міжнародні транспортні мережі. Через територію громади проходять ключові автомобільні шляхи – E95, P32, P04, P17, які забезпечують прямі зв'язки з Києвом, Одесою, Вінницею, Уманню, Черкасами та іншими великими містами України, а також сприяють транскордонному сполученню.

Важливою складовою інфраструктури є залізничний вузол у місті Біла Церква, який має стратегічне значення для перевезень пасажирів і вантажів. Через місто проходить залізнична лінія Київ – Фастів – Біла Церква – Знам'янка, що сполучає столицю з центральними та південними регіонами країни. Станція «Біла Церква» обслуговує як міжміські пасажирські потяги, так і регіональні та приміські маршрути, а також має розвинену вантажну інфраструктуру, забезпечує оперативну доставку сільськогосподарської та промислової продукції, стабільне логістичне обслуговування місцевого бізнесу, зручне пасажирське сполучення з Києвом та іншими обласними центрами, а також створює потенціал для формування сучасних логістичних хабів і транспортно-промислових кластерів.

Білоцерківська громада має вигідне транспортно-логістичне розташування не лише завдяки розвинутій автомобільній та залізничній інфраструктурі, а й через близькість до ключових авіатранспортних вузлів країни. Відстань від міста до міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни) становить приблизно 90 км, а до найбільшого в Україні аеропорту «Бориспіль» – близько 120 км. Така доступність відкриває широкі можливості для ділових подорожей, міжнародних перевезень і туристичних маршрутів.

Для аналізу та оцінки поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують політику у сфері охорони здоров'я. Основними джерелами інформації були: Звіт про результати моніторингу природного довкілля Київщини, Екологічний паспорт Київської області, Щорічна доповідь про стан навколишнього середовища у Київській області, статистична інформація, дані державного моніторингу.

Геоморфологічна та геологічна будова. Надра.

Поверхня більшої частини Київщини – хвилясто-рівнинна, розчленована річковими долинами, ярами й балками. На сході області простягається Придніпровська низовина, де переважають піщані та піщано-глинисті відклади (абсолютні висоти над рівнем моря 140-183 м). На півдні й південному заході Київщини – Придніпровська височина (абсолютна висота – близько 283 м); в її основі залягають тверді кристалічні породи.

Рельєф регіону відноситься до ерозійно-аккумулятивного типу. Північна частина його має слабо-хвилювий рельєф із неглибокими річковими долинами. Південна частина більш рівнинна. Такий рельєф сприяє розвитку водної ерозії.

Геологічно територія громади розташована в північно-західній частині Українського кристалічного щита, на межі Київського плато і Придніпровської височини. Це зумовлює наявність значних покладів корисних копалин, зокрема будівельних матеріалів: гранітів, гнейсів, мігматитів, пегматитів. Також у районі присутні поклади торфу, що використовуються в сільському господарстві як добриво.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						12
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Кристалічні породи, що виходять на денну поверхню в долинах річок в більш височинних частинах, (плато) перекриваються третинними та четвертинними утвореннями. Поверхня кристалічного масиву дуже нерівна. Про це свідчать береги р. Рось. Місцями, де поверхня кристалічного масиву вища, кристалічні породи виходять на денну поверхню, утворюючи то високі скелясті береги, що близько підступають до води, то виступають по дну долини, утворюючи пороги. В таких місцях річка набуває гірського характеру. В місцях зниження кристалічного щита, кристалічні породи поглиблені значно нижче рівня річки, берега на таких ділянках утворені піщано-глинистою товщею алювіальних відкладів.

У Білоцерківській громаді переважають родовища будівельних матеріалів. У Білоцерківському районі видобувають граніти, гнейси, мігматити та пегматити. Ці породи використовуються у вигляді бутового каменю та щебеню для кладки стін, будівництва тротуарів і дорожнього покриття. Пегматити мають комплексне значення, оскільки є джерелом як мінеральної, так і польово-шпатової сировини.

На території Білої Церкви залягають великі поклади глинистих порід, які активно використовуються в цегельно-черепичній промисловості. Також у громаді наявні будівельні піски, що мають широке застосування в будівництві.

Із горючих корисних копалин на території громади трапляється торф, який, окрім енергетичного використання, застосовується як добриво в сільському господарстві.

На території міста Біла Церква знаходиться Білоцерківське родовище мінеральних радонових вод, що має потенціал для розвитку рекреаційного та медичного туризму.

Водні ресурси та їх використання

Територією громади протікають три річки: Рось (346 км), Протока (59 км) та Кам'янка (105 км). Річка Рось є основним транзитним водотоком, її живлення переважно снігово-дощове. У 2025 році продовжуються заходи з покращення гідроекологічного стану басейну річки Рось, включаючи розчистку русла та берегоукріплення, що сприяє захисту від підтоплень та покращенню якості води.

На території громади розташовано 121 водний об'єкт, з яких 50 ставків та каналів ПрАТ «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ БІОГОСП» та 10 Державного дендрологічного парку НАН України «Олександрія».

1. Рось – річка, що переважно тече на Придніпровській височині, у межах Вінницької, Київської та Черкаської областей України. Річковий басейн частково також охоплює Житомирську область. Є правою притокою Дніпра (басейн Чорного моря).

Довжина річки становить 378,3 км, площа басейну – 12 750 км². Пересічна ширина річища в середній течії – близько 50 м. Для долини Росі характерне чергування звужених і розширених ділянок, її ширина змінюється від кількох сотень метрів до 4,5-5 км. Подекуди спостерігається асиметрія схилів долини:

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						13
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

правий схил високий (до 60-80 м) і крутий, лівий – низький і пологий. У місцях перетину кристалічних порід річка звужується до 10-15 м, стає порожистою. Середній похил річки – 0,56 м/км. Заплава на розширених ділянках терасована, завширшки 2-2,5 км, у звуженнях – 200-300 м.

Особливість гідрографії річки є відгалуження від неї у нижній течії двох рукавів (каналів): Фоса та Імшан, які спрямовано в р. Вільшанка.

Живлення річки переважно снігове, улітку характерна межень. Замерзає в грудні, скресає в березні.

Водність річки визначається на трьох гідрологічних постах: Круподеринці, Фесюри й Корсунь-Шевченківський. Середня багаторічна витрата відповідно становить 1,47, 9,06 і 22,0 м³/с. Розрахункова витрата в гирлі 25,4 м³/с.

Середньорічна мінералізація води зростає за довжиною річки: від 370 мг/дм³ у верхній течії до 420-430 мг/дм³ біля гирла.

2. Кам'янка – річка в Україні, в межах Андрушівського і Попільнянського районів Житомирської області та Фастівського, Васильківського і Білоцерківського районів Київської області. Ліва притока Росі (басейн Дніпра).

Довжина річки 105 км (в межах Київської області – 42 км), площа басейну 800 км². Долина трапецієподібна завширшки до 2 км, завглибшки до 30 м. Річище звивисте, завширшки до 10 м. У місцях, де Кам'янка перетинає кристалічні породи, є порожисті ділянки. Похил річки 0,79 м/км. Споруджено близько 30 ставків для потреб рільництва і рибництва. Річище на окремих ділянках відрегульоване. Середня витрата води у гирлі Кам'янки становить 1,69 м³/с.

Бере початок між селами Лебединці та Бровки Перші. Тече переважно на схід та північний схід, у середній течії повертає на південь, а перед впадінням до Росі – на південний схід. Гирло розташоване в селі Чмирівки, що неподалік (на південний захід) від Білої Церкви.

3. Протока – ліва притока річки Рось. Бере початок у Васильківському районі поблизу села Мар'янівки. Протікає через Васильківський та Білоцерківський райони Київської області.

Долина річки коритоподібна, ширина якої становить до 2 км, глибина 20 м. Заплава – до 100 м. Річище звивисте, завглибшки 0,4-0,6 м, 10 м – у нижній течії. Живлення атмосферними опадами. Стік частково зарегульовано. Норма стоку річки становить 35,2 млн м³, стік маловодних років забезпеченістю 75 і 95 % – відповідно 22,3 і 12 млн м³. Середня витрата води річки (вище м. Біла Церква) становить 1,14 м³/с. Гідротехнічних споруд – 47 шт.

В даний час річка досить забруднена як через господарську діяльність людини, так і через незначну швидкість течії. Разом з цим загальна β-радіоактивність Протоки становить 92-95 Бк/л, що значно нижче від показника річки Рось (151-156 Бк/л).

Гідрогеологічні умови району визначаються геологічною будовою, тектонікою та фізико-географічними факторами. Більша частина території району знаходиться у межах Дніпровського артезіанського басейну. 50 Район Дніпровського артезіанського басейну характеризується наявністю потужних

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						14
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

водоносних горизонтів та комплексів, які приурочені до різних стратиграфічних горизонтів порід палеозойського, мезозойського та кайнозойського віків. Живлення відбувається в бортових частинах Дніпровського басейну, частково за рахунок переливу вод з різних горизонтів. Для горизонтів близького від поверхні залягання областю живлення є поліська рівнина на півночі та Дніпровська лівобережна долина на сході. Долина Дніпра в межах Дніпровського артезіанського басейну є також областю розвантаження глибоких горизонтів в місцях, де відсутні водотривкі породи.

Моніторинг р. Рось, с. Глибочка, питний в/з м. Біла Церква та р. Рось нижче м. Біла Церква (Гідромет), вплив стічних вод ТОВ «Білоцерківвода» проводить Басейнова лабораторія моніторингу вод МОЗМ дніпровських водосховищ. За даними державного порталу «ЕкоЗагроза» та сервісу SaveEcoBot р. Рось належить до річок з помірним рівнем антропогенного навантаження (рис. 2.2-2.4).

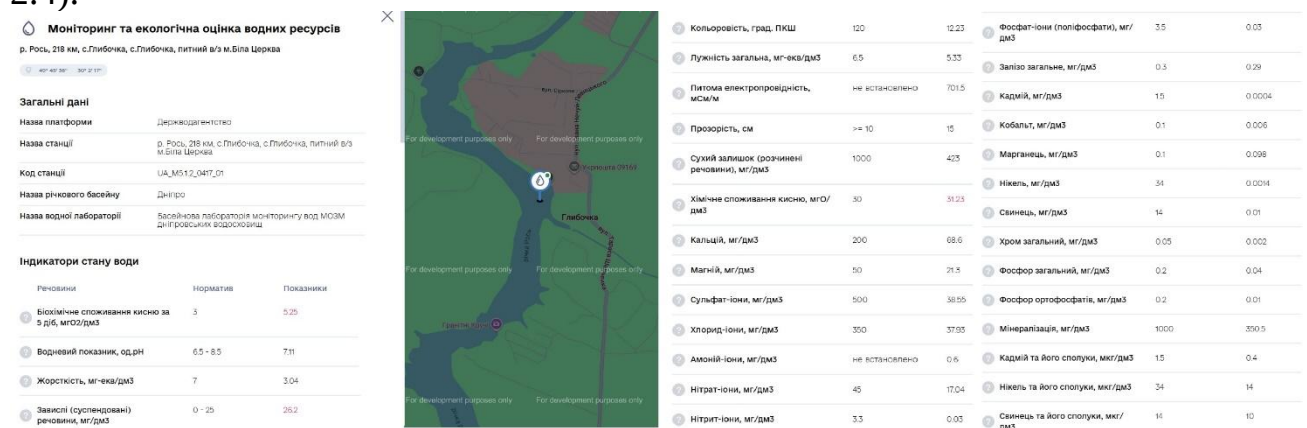

Рис. 2.2. Результати якості води в р. Рось (с. Глибочка, питний в/з м. Біла Церква) (за даними веб-ресурсу ЕкоЗагроза <https://ecozagroza.gov.ua/>)

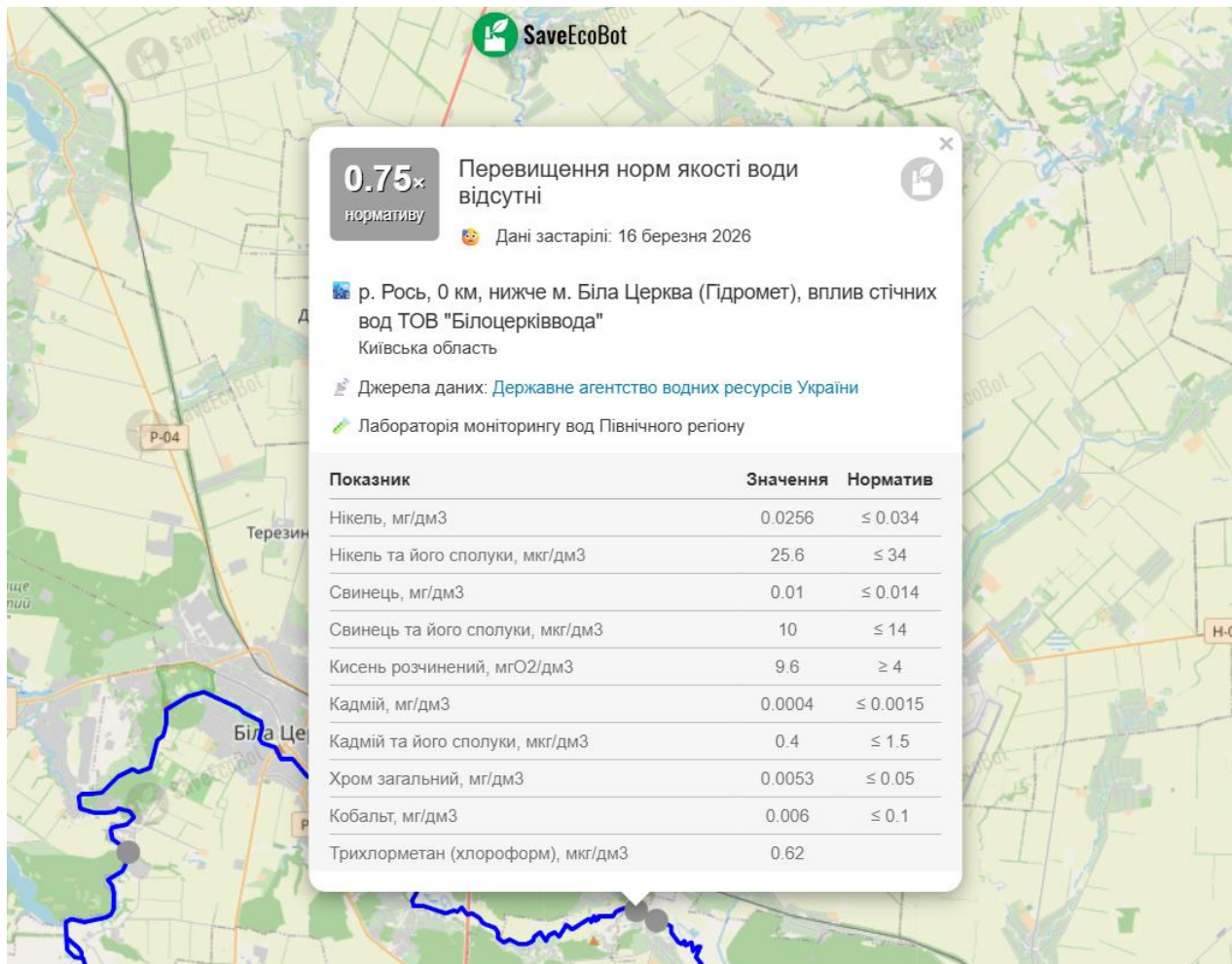

Рис. 2.3. Результати якості води в р. Рось (нижче м. Біла Церква, вплив стічних вод ТОВ «Білоцерківвода») (за даними веб-ресурсу SaveEcoBot <https://www.saveecobot.com/>)

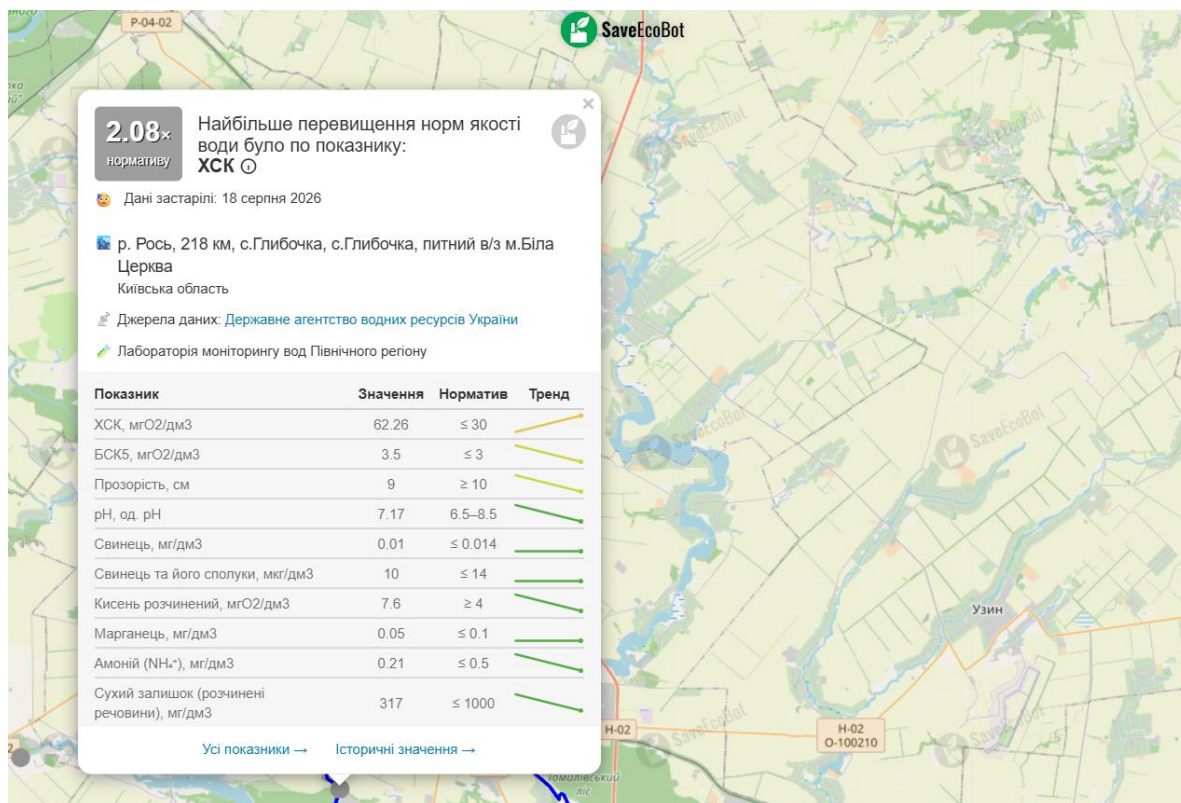

Рис. 2.4. Результати якості води р. Рось (с. Глибочка, питний в/з м. Біла Церква) станом на серпень 2026 р. (за даними веб-ресурсу SaveEcoBot <https://www.saveecobot.com/>)

За результатами державного моніторингу поверхневих вод, у березні 2026 року в контрольному створі р. Рось нижче м. Біла Церква перевищень установлених нормативів за дослідженими показниками не зафіксовано. Водночас результати моніторингу від серпня 2026 року в контрольному створі р. Рось поблизу с. Глибочка свідчать про перевищення нормативних значень за показниками хімічного споживання кисню (ХСК) у 2,08 раза та біохімічного споживання кисню (БСК₅) у 1,17 раза.

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області за 2025 рік, у пробах води р. Рось у межах м. Біла Церква виявлено невідповідність гігієнічним нормативам за мікробіологічними показниками, зокрема за показниками бактеріального забруднення. Крім того, у пробах води р. Рось у межах м. Біла Церква та поблизу с. Чайки зафіксовано відхилення за окремими санітарно-хімічними показниками, до переліку яких належать запах, забарвленість, водневий показник, біохімічне споживання кисню, розчинений кисень та загальне залізо.

Таким чином, результати моніторингових спостережень свідчать про наявність окремих проблем якості поверхневих вод р. Рось, що зумовлює необхідність подальшого моніторингу, запобігання забрудненню водних об'єктів та модернізації систем водовідведення й очищення стічних вод.

Кліматичні умови та зміна клімату

Білоцерківська громада розташована в межах лісостепової зони України, на межі Київського плато та Придніпровської височини. Її природні умови

сприятливі для життя та господарської діяльності, поєднуючи переваги туристичного, аграрного та промислового спрямування.

Клімат громади помірно континентальний із південно-західними вітрами середньою швидкістю 5-8 м/с. Середньорічна температура повітря становить приблизно +7,5 °С. Згідно з даними за 2025 рік, спостерігаються температурні аномалії, зокрема, 9 березня 2025 року було зафіксовано новий температурний рекорд у Білій Церкві. Температура повітря сягнула +19,4 °С. (рис. 2.5).

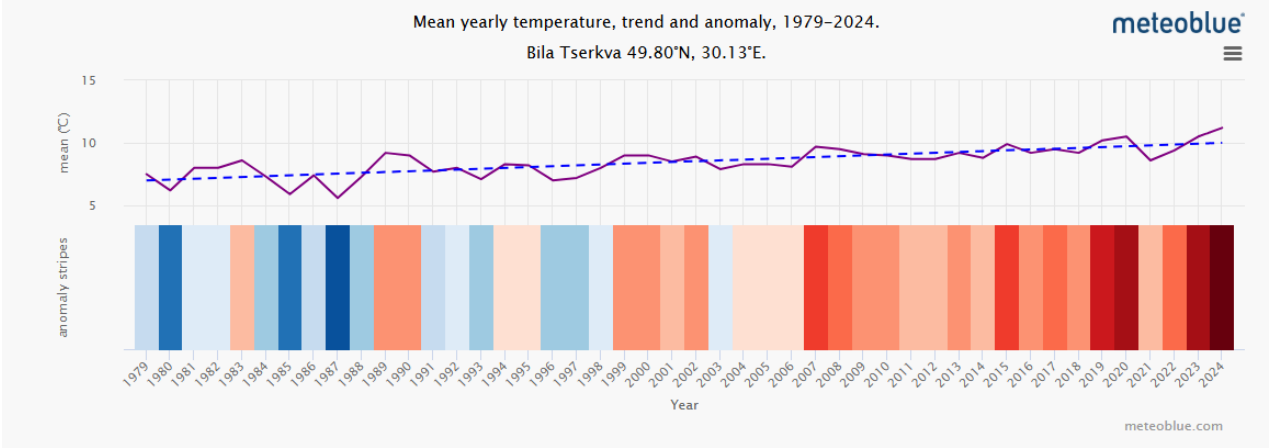

Рис.2.5. Річна зміна температури у Білоцерківській громаді

Річна кількість опадів може сягати до 650 мм, при цьому середньорічний показник коливається в межах 500-600 мм (рис. 2.6). Коефіцієнт зволоження становить 1,3. Найбільше опадів випадає в червні та липні, тоді як найменше — у лютому, березні та жовтні.

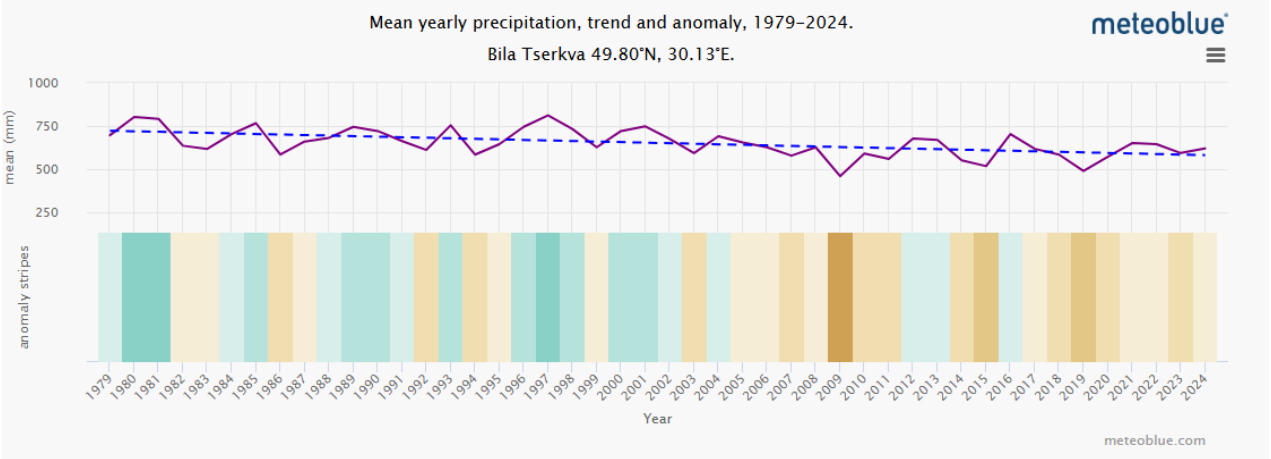

Рис.2.6. Річна зміна опадів у Білоцерківській громаді

Основними напрямками вітру є західний і південно-західний, із середньою швидкістю 5-8 м/с. Осінь часто буває теплою та сухою. Зима м'яка.

Тенденції зміни клімату

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області за 2025 рік, середня річна температура повітря по області становила +9,9 °С, що на 1,2 °С вище за кліматичну норму 1991-2020 років (+8,7 °С).

Абсолютний максимум температури повітря у 2025 році становив +36,2 °С (м. Миронівка, 9 липня), абсолютний мінімум – -19,3 °С (с-ще Баришівка, 22

лютого). Для порівняння, абсолютний максимум за весь період метеорологічних спостережень в області становив +39,6 °С, а абсолютний мінімум – -39,8 °С.

Середня річна кількість атмосферних опадів у 2025 році становила 524 мм, що на 60 мм (10,3 %) менше за кліматичну норму 1991-2020 років (584 мм). Максимальну річну кількість опадів зафіксовано в с-щі Пісківка – 637 мм, максимальну добову – 63 мм (29 липня 2025 року).

Порівняно з 2024 роком, коли середня річна температура повітря по Київській області становила +11,0 °С, а кількість опадів – 567 мм, у 2025 році спостерігалось зниження середньорічної температури та зменшення кількості атмосферних опадів. Водночас температура повітря в обидва роки перевищувала кліматичну норму, а кількість опадів була нижчою за багаторічні значення.

Наведені показники характеризують кліматичні умови Київської області загалом та свідчать про прояви температурних і гідрометеорологічних відхилень від багаторічних значень. Для Білоцерківської міської територіальної громади потенційними наслідками зміни клімату є збільшення частоти та інтенсивності періодів спеки, посух, нерівномірності випадання атмосферних опадів, виникнення інтенсивних злив, локальних підтоплень, а також зростання навантаження на системи водопостачання, водовідведення, енергозабезпечення та зелені насадження.

Державна політика України у сфері зміни клімату спрямована на скорочення антропогенних викидів парникових газів, підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії та адаптацію природних і соціально-економічних систем до кліматичних змін.

Законом України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» визначено правові та організаційні засади здійснення моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів від установок, на які поширюється дія цього Закону.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363-р схвалено Стратегію екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, спрямовану на підвищення стійкості природних екосистем, економіки та населення до негативних наслідків кліматичних змін.

На регіональному рівні питання адаптації до зміни клімату враховано у Програмі охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки, затвердженій рішенням Київської обласної ради від 23 грудня 2022 року № 472-15-VIII, якою передбачено здійснення оцінки ризиків та вразливості населених пунктів до зміни клімату.

Крім того, Агенція регіонального розвитку Київської області бере участь у реалізації проекту GreenGov за програмою Interreg Europe, розрахованого на 2024-2028 роки. Проектом передбачено оновлення планів дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату для низки територіальних громад Київської області, зокрема Білоцерківської міської територіальної громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						19
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Програмою соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки передбачено заходи, які можуть сприяти пом'якшенню наслідків зміни клімату та підвищенню адаптаційної спроможності громади. До них належать підвищення енергоефективності об'єктів комунальної інфраструктури, використання відновлюваних джерел енергії, модернізація систем водопостачання та водовідведення, розвиток зелених зон, збереження природних територій та вдосконалення систем управління відходами.

Реалізація зазначених заходів сприятиме раціональному використанню енергетичних і природних ресурсів, підвищенню стійкості інфраструктури до несприятливих кліматичних явищ та зменшенню негативних наслідків зміни клімату для навколишнього природного середовища і населення громади.

Земельні ресурси та ґрунти

Згідно з ґрунтово-географічним районуванням, територія відноситься до лісостепової зони опідзолених, вилужених і типових чорноземів. Ґрунтовий покрив представлений переважно типовими малогумусними чорноземами (вміст гумусу 3-6%), що формуються на лесах, які поширені в лісостеповій агроґрунтовій зоні.

У межах громади сформувалися різноманітні типи ґрунтів, зокрема: чорнозем типовий, чорнозем опідзолений, сірий лісовий ґрунт, дерново-опідзолистий, лугово-чорноземний, дерновий та болотний. Ці ґрунти забезпечують високу родючість, сприяючи розвитку сільського господарства.

Болотні ґрунти формуються в умовах перезволоження поверхневими чи ґрунтовими водами під специфічною вологолюбною рослинністю, внаслідок заростання та заторфування водойм. Профіль болотних ґрунтів характеризується наявністю торфових і оглеєного мінерального горизонтів. Болотні ґрунти низинних боліт займають заплави та давні долини рік, притерасні зниження, днища балок, тощо. Реакція ґрунтового розчину змінюється від слабокислої до нейтральної та лужної, зольність ґрунтів низинних боліт переважно середня та висока. Всі ґрунти низинних боліт поділяються на мінеральні (містять понад 80 % мінеральних речовин) і органогенні. В болотних мінеральних ґрунтах звичайно відсутній суцільний торфовий шар. Мулуватоглейові ґрунти під слаботорфованою деревиною (потужність до 10 см) мають гумусово-глейовий горизонт. Потужність торфового горизонту в торф'янисто-глейових ґрунтах становить близько 30 см, у торфово-глейових – 30-50 см, у торфових перевищує 50 см. Торфові ґрунти поділяються на неглибокі (50 – 100 см), середньо-глибокі (100 – 200 см) і глибокі (понад 200 см). Залежно від ступеня розкладу рослинних залишків серед торфових ґрунтів розрізняють слабо- і середньо розкладені, муміфіковані та перегнійні. Раціональне використання болотних ґрунтів передбачає застосування меліоративних заходів. Бонітет болотних ґрунтів коливається в межах від 15 до 60 балів.

Межі Білоцерківської міської територіальної громади встановлено відповідно до рішення Білоцерківської міської ради від 26 травня 2023 року №

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						20
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

3912-40-VIII «Про затвердження проекту землеустрою щодо встановлення меж території Білоцерківської міської територіальної громади».

Згідно із зазначеним проектом землеустрою, площа території громади становить 39 941,5083 га.

Відомості про межі Білоцерківської міської територіальної громади внесено до Державного земельного кадастру.

Землі сільськогосподарського призначення займають 28 178,3994 га, або 70,5% від загальної площі громади. Із них 24 161,25 га, або 85,7% - розорані землі.

Упродовж останніх років, у зв'язку зі зростанням попиту на земельні ділянки для промислового використання, спостерігається тенденція до зміни цільового призначення земель сільськогосподарського призначення приватної власності з метою створення індустріальних парків та промислових зон.

Землі лісогосподарського призначення становлять 5 254,5769 га, або 13 % від площі громади. Вони виконують важливу екологічну функцію та відіграють роль у забезпеченні стійкого розвитку території.

Землі природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення займають 539,2078 га (1,4 % від загальної площі громади).

Із них 74 % припадає на Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України –природно-ландшафтний об'єкт національного значення.

Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення становлять 2 621,2691 га, або 6,6 % від загальної площі громади. Вони забезпечують розвиток інфраструктури, промислового виробництва та транспортної мережі громади.

Табл. 2.1.

Категорії земель громади

Категорії земель	Усього, га	% до загальної площі громади
Землі сільськогосподарського призначення	28 178,3994	70,55
Землі житлової та громадської забудови	2 075,6431	5,20
Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	400,6765	1,00
Землі оздоровчого призначення	5,551	0,01
Землі рекреаційного призначення	124,8233	0,31
Землі історико-культурного призначення	8,157	0,02
Землі лісогосподарського призначення	5 254,5769	13,16
Землі водного фонду	1 272,412	3,19
Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	2 621,2691	6,56
Всього	39 941,5083	

Примітка: Усі дані зазначені відповідно до державної статистичної звітності з земельних ресурсів (форма 6-зем), яка з 01.01.2016 року не ведеться на підставі наказу Державної служби статистики України від 19 серпня 2015 року №190 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу

Державного комітету статистики України від 05 листопада 1998 року № 377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем)» та з урахуванням відомостей, отриманих з Державного земельного кадастру.

Рациональне використання земель, підвищення ефективності орендних відносин та прозорість операцій із землею сприяють формуванню стабільної дохідної бази бюджету громади.

З метою виконання вимог статті 18 Закону України «Про оцінку земель» та збільшення надходжень до місцевого бюджету від плати за землю було проведено нормативну грошову оцінку земельних ділянок Білоцерківської міської територіальної громади. Технічна документація з нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах території громади затверджена рішенням Білоцерківської міської ради від 26 травня 2023 року № 3913-40-VIII «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах території Білоцерківської міської територіальної громади».

У межах Білоцерківської міської територіальної громади здійснюються заходи з упорядкування земельних відносин, інвентаризації земель та вдосконалення системи обліку земельних ресурсів. За результатами проведеної після створення громади інвентаризації земель було сформовано 1743 земельні ділянки загальною площею 651,5 га.

З метою забезпечення охорони водних об'єктів та дотримання встановленого режиму використання земель водного фонду здійснюється розроблення проєкту землеустрою щодо організації і встановлення меж прибережних захисних смуг водних об'єктів на території громади. Зокрема, передбачено встановлення меж прибережних захисних смуг річок Рось, Кам'янка, Протока, а також струмків, озер і ставків. При цьому для частини прибережної захисної смуги річки Рось у межах міста Біла Церква відповідний проєкт землеустрою було затверджено рішенням Білоцерківської міської ради від 25 червня 2015 року № 1506-76-VI.

Крім того, у громаді здійснюється наповнення геоінформаційної системи земельного кадастру Білоцерківської міської ради, що забезпечує систематизацію відомостей про земельні ділянки та їх використання. За даними Програми, станом на I півріччя 2026 року до зазначеної системи внесено інформацію про 41 244 земельні ділянки комунальної, державної та приватної власності.

Враховуючи значну частку сільськогосподарських земель у структурі земельного фонду громади, важливими питаннями залишаються раціональне використання та охорона ґрунтів, запобігання їх деградації, збереження родючості, недопущення забруднення земель, а також забезпечення дотримання природоохоронних обмежень під час господарського використання територій.

Стан навколишнього природного середовища

Екологічний стан Білоцерківської громади загалом відображає проблематику, притаманну всьому столичному регіону. Основними чинниками

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						22
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

екологічного навантаження залишаються забруднення поверхневих вод, активне використання агрохімікатів у сільському господарстві та зростання техногенного впливу на природне середовище. Сукупна дія цих факторів негативно позначається на стані довкілля й здоров'ї населення, що обумовлює потребу у впровадженні комплексної системи екологічних рішень.

Громада має розгалужену водну систему, представлена річками, ставками та штучними водоймами, які відіграють ключову роль у забезпеченні населення водними ресурсами, підтриманні екологічного балансу й розвитку рекреаційного потенціалу території. Водночас спостерігається порушення природного гідрологічного режиму, зниження самоочисної здатності водойм, накопичення забруднюючих речовин і деградація прибережних зон. Ці процеси зумовлюють необхідність реалізації заходів із покращення водного стану – очищення водойм, модернізації гідротехнічних споруд, впорядкування прибережних смуг і впровадження систем очищення зливових стоків.

Особливої уваги потребує річка Рось – головна водна артерія громади. Велика кількість гідротехнічних споруд, що розділяють її на кілька водосховищ, спричиняє уповільнення водообміну та зміну гідрологічного режиму, що негативно позначається на екологічному стані водойми. Виконавчі органи міської ради проводять інвентаризацію водних об'єктів і гідроспоруд, аби комплексно оцінити ситуацію та визначити пріоритетні заходи з відновлення природного функціонування річкової системи.

Однією з проблем залишається відсутність ефективного очищення зливових стоків: щороку до водних об'єктів потрапляє близько 1,5 млн м³ дощової води з 35 колекторів, що створює значне навантаження на екосистему річки. З огляду на це, одним із першочергових завдань є будівництво локальних очисних споруд для системи зливової каналізації.

На території громади функціонує 35 свердловин на підприємствах і установах, а також понад 290 індивідуальних колодязів і трубчастих свердловин, які забезпечують населення питною водою. Контроль якості питної води здійснюється лабораторним центром МОЗ України відповідно до діючих санітарно-гігієнічних вимог, що охоплюють хімічні, мікробіологічні та токсикологічні показники.

Моніторинг поверхневих і стічних вод у межах громади проводить Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського, яка здійснює регулярні лабораторно-інструментальні вимірювання за 22 фізико-хімічними показниками. Це дозволяє своєчасно відстежувати зміни у стані водних ресурсів і приймати управлінські рішення щодо запобігання забрудненню.

Питання якості атмосферного повітря також перебуває під постійним контролем. У місті діють два стаціонарні пости спостереження (на вул. Героїв Маріуполя та вул. В'ячеслава Чорновола) і один автоматизований пост на вул. Андрея Шептицького, встановлений Департаментом екології та природних ресурсів Київської ОВА. Вимірювання охоплюють концентрації основних забруднювачів – оксидів азоту, аміаку, діоксиду сірки, сірководню, чадного

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						23
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

газу, пилових фракцій PM10 і PM2.5 – а також супутні метеорологічні параметри (температура, вологість, тиск, вітер, сонячна радіація, опади).

Крім того, лабораторія Білоцерківської районної філії ДУ «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» здійснює регулярний відбір проб повітря у промисловій зоні міста та проводить вимірювання рівня шумового навантаження у житловій забудові. Отримані результати використовуються для своєчасного реагування на випадки перевищення нормативів і розроблення заходів зі зниження техногенного впливу на довкілля.

Таким чином, екологічна політика Білоцерківської громади базується на системному підході до управління станом навколишнього природного середовища. Хоча вживаються активні заходи моніторингу та контролю, низка проблем – зокрема, стан водних об'єктів, відсутність очисних споруд зливової каналізації та вплив промислових підприємств – залишаються актуальними та потребують комплексних рішень і залучення інвестицій.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря Білоцерківської міської територіальної громади формується під впливом викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, зокрема промислових підприємств та об'єктів енергетичного господарства, а також пересувних джерел, насамперед автомобільного транспорту. Значний вплив на якість атмосферного повітря в урбанізованій частині громади має інтенсивність транспортного руху.

Моніторинг забруднення атмосферного повітря у м. Біла Церква здійснюється Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на двох стаціонарних постах спостережень: ПСЗ № 1 (вул. Героїв Маріуполя, 43) та ПСЗ № 2 (вул. В'ячеслава Чорновола, 6). В атмосферному повітрі визначається вміст завислих речовин, діоксиду сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту, а також окремих важких металів.

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області за 2024 рік, загальний рівень забруднення атмосферного повітря у м. Біла Церква за індексом забруднення атмосфери (ІЗА) оцінювався як низький. Водночас середньорічна концентрація діоксиду азоту перевищувала середньодобову гранично допустиму концентрацію (ГДКс.д.) у 2,5 рази. Середньорічні концентрації інших контрольованих домішок становили: діоксиду сірки – 0,7 ГДКс.д., завислих речовин – 0,5 ГДКс.д., оксиду вуглецю – 0,3 ГДКс.д.

За результатами лабораторного контролю атмосферного повітря, наведеними в Регіональній доповіді за 2025 рік, у м. Біла Церква зафіксовано перевищення максимально разових гранично допустимих концентрацій формальдегіду на рівні 1,14 ГДКм.р. та оксиду вуглецю в межах 1,04-1,86 ГДКм.р.

Загалом у 2025 році на території Київської області ДУ «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» досліджено 13 291 пробу атмосферного повітря, з яких у 0,86 % встановлено перевищення

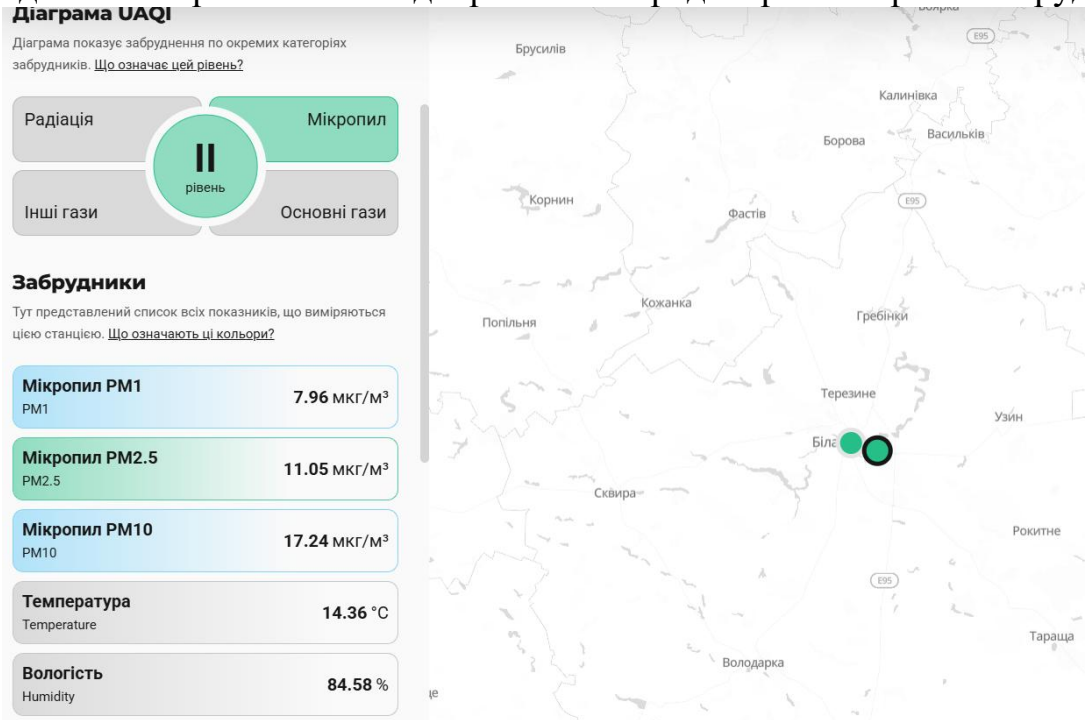
					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						24
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

медико-санітарних нормативів. Для порівняння, у 2024 році частка таких проб становила 0,61 %.

Відповідно до Інформаційно-аналітичного огляду стану довкілля у Київській області за серпень 2026 року, середньомісячні концентрації основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Біла Церква становили: діоксиду азоту – 2,8 ГДКс.д., діоксиду сірки – 0,7 ГДКс.д., завислих речовин – 0,4 ГДКс.д.

Максимальні разові концентрації діоксиду азоту досягали 1,5 ГДКм.р., завислих речовин – 0,2 ГДКм.р., діоксиду сірки – 0,1 ГДКм.р. Протягом серпня 2026 року зафіксовано 18 випадків перевищення максимально разової ГДК діоксиду азоту, що становило 8,7 % від загальної кількості спостережень за цим показником у місті. Найвищі концентрації діоксиду азоту спостерігалися на ПСЗ № 1, а діоксиду сірки – на ПСЗ № 2.

Результати автоматизованого моніторингу атмосферного повітря, представлені на рис. 2.7, характеризують концентрації дрібнодисперсних частинок PM1, PM2.5 та PM10 в окремих пунктах спостереження на території м. Біла Церква. На момент фіксації показників концентрації PM1 становили 7,72-11,65 мкг/м³, PM2.5 – 10,76-15,43 мкг/м³, PM10 – 17,01-20,78 мкг/м³. За категорією мікропилу на платформі відображено II рівень індексу якості повітря UAQI. Наведені дані характеризують стан повітря лише на момент проведення вимірювань і не відображають середньорічного рівня забруднення.

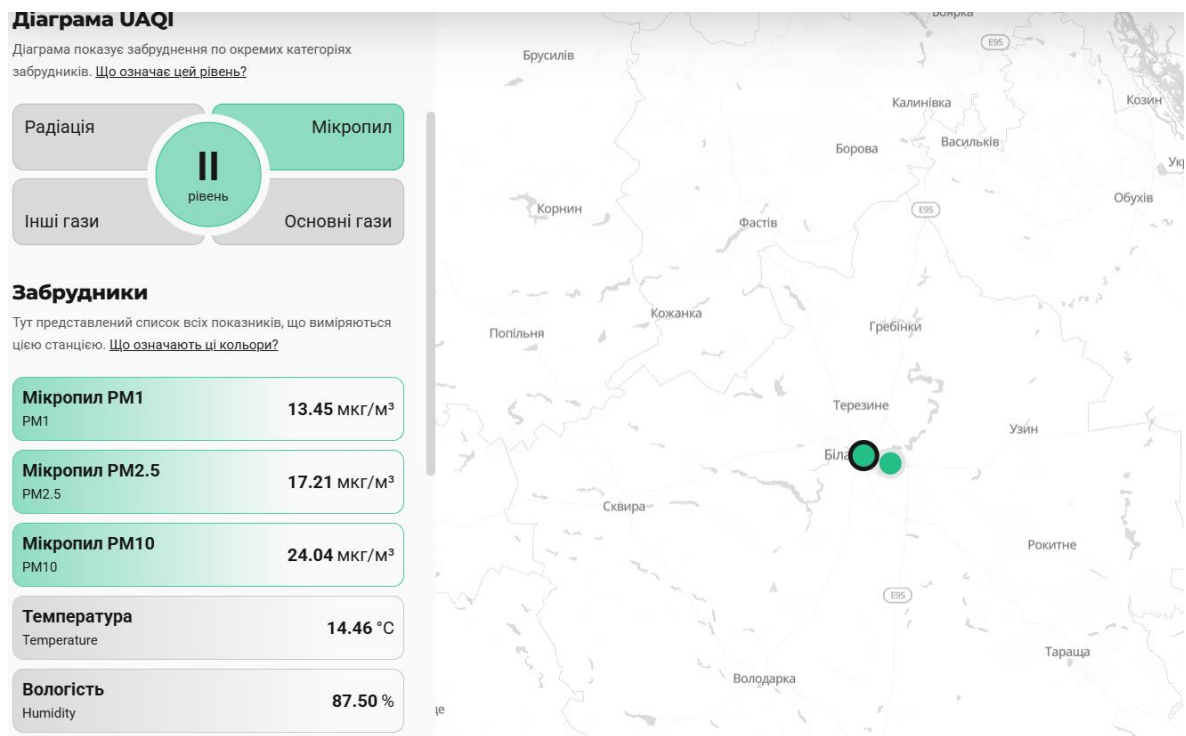

Рис. 2.7. Результати моніторингу якості повітря на території м. Біла Церква (за даними <https://reborn.eco-city.org.ua/>)

Таким чином, основною проблемою якості атмосферного повітря м. Біла Церква залишається підвищений вміст діоксиду азоту, що підтверджується результатами моніторингових спостережень за 2024 рік та серпень 2026 року. Крім того, у 2025 році зафіксовано окремі перевищення нормативів за формальдегідом та оксидом вуглецю. Це зумовлює необхідність подальшого моніторингу атмосферного повітря, зменшення викидів від стаціонарних і пересувних джерел, модернізації транспортної та енергетичної інфраструктури, а також розвитку озеленення території громади.

Управління відходами

Однією з актуальних екологічних проблем Київської області залишається утворення та накопичення відходів, недостатній рівень їх відновлення, значне навантаження на місця видалення відходів, а також утворення несанкціонованих сміттєзвалищ. Особливої уваги потребують питання належного управління небезпечними відходами, зокрема непридатними та забороненими до використання хімічними засобами захисту рослин.

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області за 2025 рік, загальний обсяг утворених відходів становив 1285,7 тис. т, що перевищує показники 2024 року (1118,1 тис. т) та 2023 року (932,6 тис. т). У 2025 році обсяг відновлених відходів становив 290,6 тис. т, спалених – 10,8 тис. т, а видалених на полігони – 570,9 тис. т.

За інформацією регіональної доповіді, до реєстру місць видалення відходів Київської області включено 37 об'єктів, із яких 9 полігонів побутових відходів

займають загальну площу близько 152,985 га. Середній рівень заповненості полігонів становить 80,5 %.

На території області також залишається проблема накопичення непридатних та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин. За даними регіональної доповіді, вилучення, утилізації, знищення або знешкодження потребують 197,885 т таких відходів, розміщених у 21 місці зберігання на території області, зокрема Білоцерківського району. Неналежне зберігання цих речовин створює ризики забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод.

На території Білоцерківської міської територіальної громади впроваджено систему роздільного збирання побутових відходів на вологу та суху фракції, здійснюється сортування відходів та облаштування спеціалізованих контейнерних майданчиків. Сортування побутових відходів здійснюється на сортувальній ділянці ПП «Рось Екотех», після чого залишки, що не підлягають відновленню, направляються на полігон для видалення. Послуги з вивезення побутових відходів у громаді надає ПрАТ «КАТП-1028», яке також обслуговує міське сміттєзвалище.

Полігон побутових відходів розташований у районі балки «Сухий Яр» та займає площу 15,2202 га. Його проєктна потужність становить 65 тис. т на рік. За наявними даними, у 2023 році обсяг відходів, що надходили на полігон, становив 459 036 м³. Полігон обслуговує потреби населення громади та інших користувачів послуг з управління побутовими відходами.

Основними джерелами утворення побутових відходів у громаді є житловий сектор, підприємства, установи та організації. Зокрема, на території громади налічується 1029 багатоквартирних житлових будинків та 10 118 одноквартирних будинків. Крім того, джерелами утворення відходів є 1741 підприємство, установа та організація.

У громаді здійснюється окреме збирання небезпечних відходів у складі побутових. Зокрема, у закладах освіти та торгівлі встановлено 57 контейнерів для збирання відпрацьованих елементів живлення, а також придбано п'ять спеціалізованих контейнерів для збирання небезпечних побутових відходів, зокрема люмінесцентних ламп та хімічних джерел струму.

Протягом I півріччя 2026 року від населення громади прийнято на зберігання для подальшої передачі на оброблення 240 відпрацьованих люмінесцентних ламп, 17 відпрацьованих термометрів та 190 кг відпрацьованих елементів живлення.

Упродовж зазначеного періоду також проведено 15 рейдів щодо дотримання санітарно-екологічних вимог, зокрема на територіях прибережних захисних смуг водних об'єктів громади. Здійснювався контроль за вивезенням контейнерів із побутовими відходами з територій прибережних смуг річки Рось.

З метою вдосконалення системи управління відходами та приведення її у відповідність до вимог Закону України «Про управління відходами», Національного плану управління відходами до 2033 року та регіональних

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						27
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

документів планування у громаді здійснюється розроблення Місцевого плану управління відходами Білоцерківської міської територіальної громади.

Окремим напрямом є облік відходів, утворених унаслідок руйнувань, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України. У громаді здійснюється збір та щомісячне подання до Київської обласної державної адміністрації інформації щодо обсягів утворення таких відходів, а також пошкоджених або зруйнованих об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

Незважаючи на впровадження окремих заходів із роздільного збирання та сортування відходів, актуальними питаннями для громади залишаються зменшення обсягів захоронення побутових відходів, розширення інфраструктури їх роздільного збирання та відновлення, забезпечення належного управління небезпечними відходами, запобігання утворенню несанкціонованих сміттєзвалищ і мінімізація негативного впливу місць видалення відходів на навколишнє природне середовище.

Ландшафти

Білоцерківська міська територіальна громада розташована у лісостеповій зоні України, на території Правобережного Лісостепу (рис. 2.8.)

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						28
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Рис. 2.8. Ландшафтна карта України

Згідно з ландшафтною картою України, громада охоплює території, що належать до ерозійно-денудаційних лесових височин із сірими та темно-сірими опідзоленими ґрунтами, переважно з грабовими та дубовими дібровами. Такі ландшафти характеризуються хвилястим рельєфом, родючими ґрунтами, високим освоєнням території під сільське господарство та значною часткою антропогенних ландшафтів.

Біорізноманіття та природоохоронні території

Одним із найдієвіших методів збереження генофонду живої природи, унікальних природних екосистем, ландшафтів є метод заповідання. Результати екологічних досліджень свідчать, що заповідні екосистеми виконують важливу функцію міграції видів флори й фауни у прилеглі напівокультурені та

окультурені ландшафти. Таким чином, вони збагачують їх біологічне різноманіття і тим самим підтримують екологічну стабільність.

Територія Білоцерківської громади багата на ліси та чагарники, переважно мішані та частково хвойні. Поширені дуб, граб, ясен та сосна. У лісах росте багато різних трав, у тому числі лікарських, таких як конвалія, герань лісова та деревій. По берегах річок великі площі займають заплавні луки.

У регіоні мешкає різноманітна фауна. Серед ссавців трапляються козулі, благородні олені, дикі свині, лисиці, вовки, зайці-русаки та сірі зайці, єнотовидні собаки, а також куниці (лісова і кам'яна), горностаї, борсуки, білки, звичайні їжаки та численні види гризунів.

Орнітофауна представлена такими видами, як рябчик, глухар, сіра куріпка, перепел, тетерук, голуб-синяк, крячок, сірий журавель, білий лелека, чорний шуліка, яструби, болотяний лунь, дятли, ворони, галки, шпаки, горобці, чижі, чечевиці, сови, зозулі, синиці, дрозди, дрохви, бджолоїдки звичайні, степові жайворонки, зяблики, сойки та припутні.

Серед плазунів зустрічаються гадюки, вужі, ящірки й черепахи. Земноводні представлені тритонами, кумками, звичайними часничницями та ропухами.

У річках і водоймах водяться різні види риб: короп, сазан, карась, лин, в'язь, лящ, плітка, окунь, судак, краснопінка та інші.

Станом на 1 січня 2025 року на території Київської області нараховується 320 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною (фактичною) площею 295 694,5312 га, з яких 26 мають загальнодержавне значення, а 294 – місцеве значення.

Природно-заповідний фонд Білоцерківської громади формують дендрологічний парк загальнонаціонального значення «Олександрія», ботанічні пам'ятки природи місцевого значення – «Дуб Семена Палія», «Государ Великої Галявини», ботанічний заказник «Шкарівський» та парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Томилівський».

Державний дендрологічний парк НАН України «Олександрія» – одна з найбільших пам'яток садово-паркового мистецтва України, розташована на площі 400,67 га на березі річки Рось. Парк був створений понад 200 років тому родиною графа Франциска Ксаверія Браницького. Незважаючи на історичні потрясіння, парк зберіг головні ландшафтні композиції та є унікальним зразком пейзажного парку кінця XVIII — початку XIX століття. У 2025 році парк продовжує функціонувати як науково-дослідний та рекреаційний центр, приваблюючи численних відвідувачів своєю природною красою та історичною спадщиною.

Композиційною основою парку слугує природний лісостеповий ландшафт, сформований дубовим лісом, який гармонійно поєднується з галявинами, луками та водоймами. Природні краєвиди вдало інтегруються з архітектурними елементами.

Дендропарк має найбагатшу в Україні колекцію рослин серед парків і садів — понад 2500 видів, сортів та форм. Його діброва є найбільшою в Україні

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						30
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

запальною дібровою зі старовіковими деревами (середній вік дубів — 200 років, деяким понад 400 років), займає площу 48 га.

Центральною частиною парку є Велика галявина – композиційне ядро, де на 10 га зосереджено рекордну кількість рослин – 170 видів. На території також ростуть найстаріші в Україні тюльпанове дерево та сосна Веймутова.

У дендропарку охороняються два вікові дуби, які мають статус ботанічних пам'яток природи місцевого значення.

Неподалік Білої Церкви розташований парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Томилівський», у якому росте близько 330 видів дерев і кущів, відсутніх у навколишніх лісах. Парк має важливе наукове й естетичне значення.

Ботанічний заказник місцевого значення «Шкарівський» – цінна лісова ділянка, на якій зберігся комплекс рідкісних рослинних угруповань дубовограбового лісу природного походження. Територія є ареалом поширення підсніжника звичайного (*Galanthus nivalis*), занесеного до Червоної книги України. Розташування – Томилівське лісництво (кв.90, вид 13 – в адміністративних межах Білоцерківської громади).

Україна є однією з країн, що підписала Бернську конвенцію про біологічне різноманіття (Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі). Дата підписання Україною: 11 червня 1992 р. Дата ратифікації Україною: Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР. Дата набуття чинності: 29 грудня 1993 р., для України – 7 лютого 1995 р.

Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, Emerald Network) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI, далі – «території (об'єкти) мережі Емеральд»). Мережа Емеральд проектується в державах, які є сторонами Бернської конвенції (всього 26 держав), у країнах Європейського Союзу на виконання Бернської конвенції створюється мережа «Натура 2000», яка проектується за аналогічними принципами, що і мережа Емеральд, але використовує юридичні і фінансові інструменти ЄС.

Розробником першої черги Мережі (у 2009-2016 роках) була благодійна організація «Інтерекоцентр» (за цей період підготвлені описи на 271 територію). У період 2017-2019 років проектуванням Смарагдової мережі займається громадська організація «Українська природоохоронна група» (за 2017-2018 розроблено та подано на розгляд Бернської конвенції обґрунтування щодо створення ще 106 територій Мережі). Проектом передбачено і створення екологічної мережі.

Екомережа – це складна, різнорівнева, просторова система природних біотичних і абіотичних елементів екосистеми, а також змінених і деградованих ландшафтів, що вимагають збереження або відновлення, у тому числі і шляхом невиснажливого використання. Як впливає з цього визначення, до складу

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						31
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

екомережі мають бути включені не тільки території із збереженою природною рослинністю, але й змінені, навіть деградовані, ландшафти, які потребують відновлення.

Відповідно до ст. 5. Закону України «Про екологічну мережу України» до складових структурних елементів екомережі включаються:

- а) території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- в) землі лісового фонду;
- г) полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;
- г) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;
- д) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;
- е) інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, луки, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);
- є) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;
- ж) території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;
- з) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання - пасовища, луки, сіножаті тощо;
- и) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні як природні регіони з окремим статусом.

На виконання Закону України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» та Закону України «Про екологічну мережу України» у 2011 році відповідно до Програми «Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів Київської області на період до 2011 року» затвердженої рішенням Київської обласної ради від 06.11.2007 № 198-13-V, Інститутом зоології ім. І.І. Шмальгаузена Національної академії наук України було розроблено Регіональну схему екологічної мережі Київської області, яку затверджено рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 № 849-43-VI. Рішенням Київської обласної ради восьмого скликання від 21 березня 2023 року № 524-16-VIII затверджено оновлену регіональну схему екологічної мережі в Київській області.

До складу регіональної екомережі Київщини включено дві ключові території загальнодержавного значення, що мають між регіональний та транскордонний характер і посідають визначне місце у схемі Національної екомережі України, а також три ключові території регіонального значення. Кожна з спроектованих ключових територій включає переважаючу частку природних ландшафтів та репрезентує окремі типи природних екосистем. Всі ключові території також мають у своєму складі важливі та великі за площею існуючі та спроектовані території природно-заповідного фонду.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						32
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Білоцерківська міська територіальна громада знаходиться в межах Росського природного коридору регіонального значення, що проходить вздовж долини р. Рось та частково р. Роська. Також, на території Білоцерківської громади знаходяться об'єкти екологічної мережі: серійний номер 25-к/з-П-КО – дендрологічний парк «Олександрія», серійний номер 93-к/з-0-КО – заказник ботанічний «Шкарівський», поруч із с. Шкарівка, серійний номер 201-к/м-0-КО – парк-пам'ятка садово-парково мистецтва «Томилівський».

На території Білоцерківської міської територіальної громади знаходиться об'єкт Смарагдової мережі України Ros river valley (SiteCode: UA0000272).

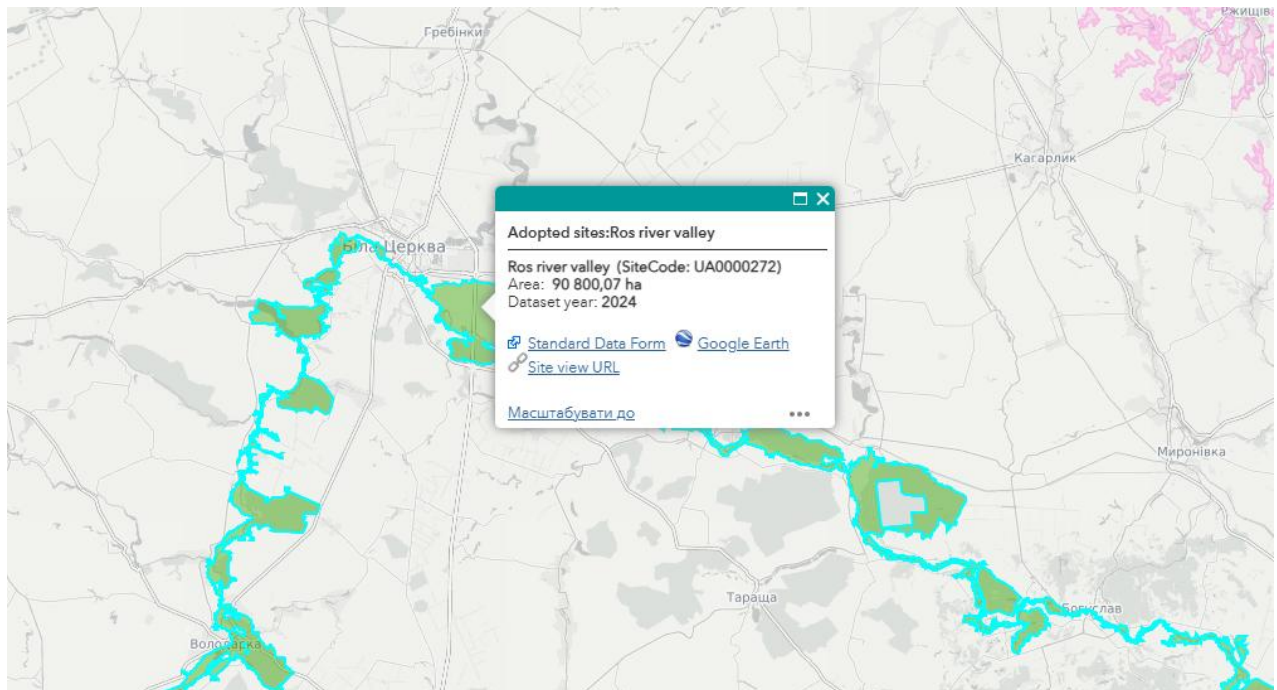

Рис. 2.9. Схематичне розташування громади в системі територій Смарагдової мережі України

Важливість збереження території: Долина річки Рось, яка є однією з найбільших приток Дніпра, характеризується поєднанням типових лісостепових, північних (бореальних) і південних (степових) елементів рослинного покриву з унікальними для Лісостепового Придніпров'я петрофітними та псамофітними комплексами. Ці особливості зумовлюють різноманітність екосистем долини та збереження тут рідкісних видів і оселищ. Так, в межах долини р. Рось поширені занесені до Червоної книги України види рослин і тварин – *Allium ursinum*, *Pulsatilla pratensis*, *Fritillaria meleagris*, *Daphne sneorum*, *Platanthera bifolia*, *Epipactis helleborine*, *Scopolia carniolica*, *Granaria frumentum*, *Lucanus cervus*, *Haliaeetus albicilla*, *Haematopus ostralegus*, *Mustela erminea*, *Myotis nattereri* тощо. Для зазначеного наземного равилика *Granaria frumentum* в долині р. Рось знаходиться переважна більшість місцезнаходжень, відомих в межах України, тому ця територія має відігравати особливо важливу роль у його збереженні. Багато елементів екосистем смарагдового сайту зустрічаються тут як реліктові або такі, що знаходяться на південній чи північній межі поширення (наприклад, такі формації рослинності, як *Ceratophylleta submersi*, *Nymphaeeta albae*, *Stipeta capillatae*).

На території громади відсутні території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Безпека життєдіяльності населення

Забезпечення безпеки життєдіяльності населення є одним із пріоритетних напрямів розвитку Білоцерківської міської територіальної громади, особливо в умовах воєнного стану та загроз, пов'язаних зі збройною агресією Російської Федерації проти України. Основними завданнями у цій сфері є захист населення і територій від надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціального та воєнного характеру, забезпечення належного функціонування систем цивільного захисту, оповіщення населення та підвищення готовності об'єктів життєзабезпечення до можливих надзвичайних ситуацій.

За наявними даними, фонд захисних споруд цивільного захисту громади налічує 421 об'єкт, зокрема 40 сховищ III класу та 381 найпростіше укриття, із загальною проектною місткістю понад 111 тис. осіб. До фонду входять захисні споруди та укриття, розташовані в закладах соціальної інфраструктури, житлових будинках та інших об'єктах громади.

Протягом I півріччя 2026 року здійснювалися заходи з контролю за станом готовності об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту до використання за призначенням. Зокрема, проведено 312 планових комплексних обстежень захисних споруд цивільного захисту, обстеження 271 найпростішого укриття та контрольні обстеження 217 об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту громади.

З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та забезпечення сталого функціонування об'єктів життєзабезпечення громади протягом I півріччя 2026 року проведено 12 засідань комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, на яких розглянуто 6 чергових та 24 позачергових питання.

На території громади функціонують 19 пунктів незламності, щодо яких здійснюються щомісячні перевірки дотримання вимог законодавства у сфері цивільного захисту населення.

Для забезпечення своєчасного оповіщення населення про загрози повітряних атак організовано цілодобове чергування, здійснюється робота зі створення місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення населення. Протягом I півріччя 2026 року проведено ремонт несправних електросирен С-40 та С-28, що входять до складу територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення.

У громаді функціонує інтегрована система відео- та аудіоспостереження «Безпечна Білоцерківська міська територіальна громада», до головного серверного комплексу якої підключені моніторинговий та ситуаційний центри. Система забезпечує можливість спостереження за об'єктами та громадськими просторами, сприяючи оперативному реагуванню на потенційні загрози безпеці населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						34
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Крім того, проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота щодо правил поведінки населення під час надзвичайних ситуацій, поводження з вибухонебезпечними предметами, безпечного використання опалювального обладнання та генераторів, дотримання правил пожежної безпеки та безпечного перебування на водних об'єктах.

Таким чином, у Білоцерківській міській територіальній громаді здійснюється комплекс заходів, спрямованих на підвищення рівня захищеності населення, забезпечення готовності систем цивільного захисту та зменшення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій. Водночас в умовах воєнного стану актуальними залишаються питання подальшого розвитку фонду захисних споруд, удосконалення систем оповіщення, підвищення стійкості об'єктів критичної інфраструктури та забезпечення ефективного реагування на надзвичайні ситуації природного, техногенного і воєнного характеру.

Матеріальні активи

Білоцерківська міська територіальна громада є одним із важливих економічних центрів Київської області. Її матеріально-технічний та економічний потенціал формують промислові підприємства, об'єкти транспортної, інженерної та енергетичної інфраструктури, житловий фонд, заклади освіти, охорони здоров'я, культури, підприємства сфери послуг, торгівлі, будівництва та сільського господарства.

Провідною галуззю економіки громади є промисловість, яка формує значну частку податкових надходжень до місцевого бюджету, забезпечує зайнятість населення та створює передумови для розвитку суміжних видів економічної діяльності. Промисловий комплекс представлений підприємствами гумотехнічної, енергетичної, харчової, машинобудівної, фармацевтичної, агропереробної, будівельної, хімічної та меблевої галузей.

За даними Програми, станом на 01 липня 2026 року на території громади зареєстровано 1654 суб'єкти господарювання, основний вид діяльності яких належить до переробної промисловості, 13 суб'єктів у сфері добувної промисловості, 50 – у сфері постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 62 – у сфері водопостачання, каналізації та управління відходами, а також 782 суб'єкти у сфері будівництва.

Важливе значення для економічного розвитку громади має будівельна галузь, діяльність якої пов'язана зі спорудженням житлових, громадських і виробничих об'єктів, розвитком інженерної інфраструктури, виробництвом будівельних матеріалів та виконанням спеціалізованих будівельних робіт.

Одним із напрямів залучення інвестицій та розвитку виробничого потенціалу громади є створення й функціонування індустріальних парків. На території громади розташовані індустріальні парки «Біла Церква 1» та «Біла Церква 2», загальна площа земельних ділянок яких становить близько 70 га. У 2026 році до Реєстру індустріальних (промислових) парків України також включено індустріальні парки «Сталева Київщина» та «Терезине». Крім того, здійснюється робота щодо розвитку інших промислових майданчиків та індустріальних парків, зокрема «Пачворк: Біла Церква».

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						35
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Суттєву роль в економіці громади відіграє мале та середнє підприємництво. Станом на 01 липня 2026 року, за даними економічного профайлу громади, загальна кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності становила 22 786 одиниць, з яких 6954 юридичні особи та 15 832 фізичні особи-підприємці. Порівняно з початком 2026 року кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання збільшилася на 312 одиниць.

Сільське господарство є важливою складовою виробничого потенціалу Білоцерківської міської територіальної громади. Загальна площа земель громади становить близько 39,9 тис. га, з яких 28,2 тис. га, або 70,55 %, належать до земель сільськогосподарського призначення. Значна частка сільськогосподарських угідь створює передумови для розвитку рослинництва, тваринництва та підприємств із перероблення сільськогосподарської продукції.

Станом на 01 липня 2026 року у сфері сільського, лісового та рибного господарства, а також надання пов'язаних із ними послуг зареєстровано 409 суб'єктів господарської діяльності, з яких 223 юридичні особи та 186 фізичних осіб-підприємців. Основними напрямками сільськогосподарського виробництва є вирощування зернових, технічних і кормових культур, скотарство та свинарство.

Важливою складовою матеріальних активів громади є житловий фонд. За даними Програми, у Білоцерківській міській територіальній громаді налічується 1070 житлових будинків загальною площею близько 3,3 млн м², з яких 1029 багатоквартирних будинків розташовані в місті Біла Церква та 41 будинок – в інших населених пунктах громади. Функціонування житлового фонду забезпечується відповідною інженерною та комунальною інфраструктурою, зокрема системами водопостачання, водовідведення, теплопостачання, електропостачання та управління побутовими відходами.

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації матеріальні активи громади зазнали пошкоджень. За інформацією Програми, на території громади обліковано пошкодження житлових будинків, об'єктів життєзабезпечення, промислових підприємств, закладів освіти та охорони здоров'я. Зокрема, наведено дані про пошкодження 450 житлових будинків, 17 об'єктів життєзабезпечення, 76 промислових підприємств та інших об'єктів інфраструктури. Відновлення пошкоджених об'єктів є одним із важливих завдань забезпечення належних умов життєдіяльності населення та сталого функціонування громади.

Соціальна інфраструктура громади представлена мережею закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту, соціального захисту населення.

Мережа закладів загальної середньої освіти комунальної власності налічує 33 заклади, зокрема 2 початкові школи, 19 гімназій-початкових шкіл, 2 опорні ліцеї, 9 ліцеїв та 1 спеціальну школу. Крім того, на території громади функціонують 4 приватні та 1 корпоративний заклад загальної середньої освіти.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						36
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

У 2025/2026 навчальному році в закладах загальної середньої освіти громади навчалось 19 850 учнів.

Мережа дошкільної освіти складається із 40 комунальних закладів дошкільної освіти, 6 дошкільних підрозділів закладів загальної середньої освіти, а також дошкільних підрозділів приватного та корпоративного закладів освіти. Загальна кількість дітей, охоплених дошкільною освітою в закладах різних типів і форм власності, становить 4799 осіб.

Позашкільну освіту забезпечують 3 заклади позашкільної освіти, 2 дитячо-юнацькі спортивні школи та 6 позашкільних підрозділів закладів загальної середньої освіти, у яких виховується 8445 дітей.

Важливе значення для функціонування матеріальних активів громади має стан транспортної, дорожньої, комунальної та енергетичної інфраструктури. Зношеність окремих інженерних мереж, необхідність модернізації об'єктів життєзабезпечення, підвищення енергоефективності будівель, а також відновлення пошкоджених внаслідок воєнних дій об'єктів зумовлюють потребу в подальших інвестиціях у розвиток та оновлення інфраструктури.

Таким чином, Білоцерківська міська територіальна громада характеризується значним промисловим, аграрним та інфраструктурним потенціалом, розвиненою мережею житлових і соціальних об'єктів. Водночас основними викликами для збереження та розвитку матеріальних активів залишаються наслідки воєнних дій, необхідність відновлення пошкодженої інфраструктури, модернізація інженерних мереж, забезпечення енергетичної стійкості та раціональне використання природних ресурсів. Реалізація заходів Програми на 2027-2029 роки має сприяти збереженню, відновленню та розвитку матеріально-технічної бази громади з урахуванням екологічних вимог і принципів сталого розвитку.

Культурна спадщина

Культурна спадщина є фундаментом, на якому будується національна культура, ідентифікатором, що визначає самобутність нації.

Відповідно до даних Державного реєстру нерухомих пам'яток України на території Білоцерківської міської територіальної громади знаходяться пам'ятки національного значення:

– Городище літописного міста Юр'єва, IX - XIII століття – пам'ятка археології.

Перелік пам'яток місцевого значення наведений у Додатку А.

Охорона здоров'я

Стан здоров'я населення є одним із важливих показників соціально-економічного розвитку території та характеризується демографічними процесами, рівнями захворюваності й смертності, поширеністю окремих захворювань, доступністю та якістю медичних послуг. На стан здоров'я населення впливають соціально-економічні умови, спосіб життя, якість атмосферного повітря, питної води, харчових продуктів, санітарно-гігієнічні умови проживання, а також інші чинники навколишнього природного середовища.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						37
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Станом на 01 січня 2025 року чисельність населення Білоцерківської міської територіальної громади становила 216 029 осіб, серед яких 15 548 внутрішньо переміщених осіб. В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України демографічна ситуація у громаді характеризується негативними тенденціями, пов'язаними з природним скороченням населення, міграційними процесами та впливом воєнних дій.

Упродовж 2022-2025 років чисельність населення громади скоротилася з 222 988 до 216 029 осіб, тобто на 6959 осіб. Кількість народжених зменшилася з 1402 осіб у 2022 році до 1280 осіб у 2024 році. Упродовж 2022-2024 років кількість померлих становила від 2070 до 2292 осіб щороку, а природне скорочення населення – від 731 до 890 осіб на рік.

За даними Білоцерківської міської територіальної громади, у 2023 році зареєстровано 253 575 випадків захворювань, у 2024 році – 228 575, у 2025 році – 238 230. Таким чином, у 2025 році кількість зареєстрованих захворювань збільшилася порівняно з 2024 роком на 9655 випадків, або приблизно на 4,2 %, проте залишалася нижчою за показник 2023 року.

Зазначені показники характеризують загальний рівень зареєстрованої захворюваності населення та можуть залежати від вікової структури населення, доступності медичної допомоги, повноти реєстрації захворювань та інших чинників.

Первинну медичну допомогу населенню громади забезпечують КНП Білоцерківської міської ради «Міський центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» та КНП Білоцерківської міської ради «Міський центр первинної медико-санітарної допомоги № 2». За наявними даними, у зазначених закладах працюють 106 лікарів первинної ланки медичної допомоги. Станом на 01 січня 2025 року декларації з лікарями уклали 151 246 мешканців громади, а середнє навантаження становило 1426 пацієнтів на одного лікаря.

Спеціалізовану медичну допомогу забезпечують комунальні заклади охорони здоров'я громади, зокрема Білоцерківські міські лікарні № 1, № 2, № 3 та № 4, Білоцерківський пологовий будинок і Дитяча стоматологічна поліклініка. Заклади надають діагностичну, терапевтичну, хірургічну, акушерсько-гінекологічну, педіатричну, стоматологічну та реабілітаційну допомогу.

Важливу роль у забезпеченні доступності спеціалізованої медичної допомоги відіграють Білоцерківські міські лікарні № 1 та № 2, визначені кластерними закладами охорони здоров'я. На базі Білоцерківської міської лікарні № 2 функціонують спеціалізовані відділення, зокрема для надання допомоги пацієнтам із гострими порушеннями мозкового кровообігу, відділення рентгенендоваскулярної хірургії та міжрайонний центр гемодіалізу.

На території громади також функціонують заклади обласного підпорядкування та інші медичні установи, які забезпечують надання спеціалізованої допомоги, реабілітаційних і санаторно-курортних послуг. Екстрену медичну допомогу населенню забезпечує Білоцерківська станція екстреної медичної допомоги, що входить до системи екстреної медичної

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						38
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

допомоги Київської області.

Важливою складовою охорони здоров'я населення є профілактика інфекційних захворювань та забезпечення належного рівня імунізації.

За інформацією Білоцерківської районної філії ДУ «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України», протягом дев'яти місяців 2025 року серед мешканців Білоцерківської міської територіальної громади не зареєстровано випадків дифтерії, правця, кору, поліомієліту, краснухи та епідемічного паротиту.

Водночас за зазначений період зареєстровано 37 випадків туберкульозу серед дорослого населення (за аналогічний період 2024 року — 31 випадок), 2 випадки гострого вірусного гепатиту В серед дорослих (у 2024 році — 2 випадки) та 1 випадок кашлюку серед дітей (у 2024 році — 36 випадків).

За наявними даними, загальний рівень охоплення профілактичними щепленнями становив близько 80 %. Водночас недостатнім залишалося охоплення окремими видами вакцинації, зокрема проти туберкульозу та кору, краснухи й епідемічного паротиту серед відповідних вікових груп дітей.

З огляду на результати моніторингу стану довкілля, потенційними екологічними чинниками ризику для здоров'я населення громади є забруднення атмосферного повітря викидами від промислових підприємств та автомобільного транспорту, погіршення якості поверхневих і питних вод, шумове навантаження, а також неналежне управління відходами. Особливого значення набувають питання контролю якості атмосферного повітря, насамперед за вмістом діоксиду азоту, та забезпечення належної якості води у джерелах питного водопостачання.

В умовах воєнного стану додатковими чинниками впливу на здоров'я населення є психоемоційне навантаження, стрес, вимушене переміщення населення, ризику травматизму та порушення нормальних умов життєдіяльності.

Таким чином, основними завданнями у сфері охорони здоров'я Білоцерківської міської територіальної громади залишаються забезпечення доступності та якості медичної допомоги, розвиток профілактичних і реабілітаційних послуг, підвищення рівня охоплення населення профілактичними щепленнями, а також зменшення впливу несприятливих екологічних чинників на здоров'я населення.

Прогнозні зміни стану довкілля у тому числі здоров'я населення якщо документ державного планування не буде затверджено

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки є документом державного планування, спрямованим на забезпечення комплексного розвитку громади, підвищення якості життя населення, модернізацію інфраструктури, покращення стану навколишнього природного середовища, забезпечення енергетичної стійкості та підвищення рівня безпеки населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						39
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

У разі незатвердження Програми розвиток громади відбуватиметься переважно на основі існуючих тенденцій та реалізації окремих заходів, передбачених іншими документами державного планування. Водночас відсутність комплексного програмного підходу може призвести до відтермінування або неповної реалізації заходів, спрямованих на розв'язання наявних екологічних, соціальних та інфраструктурних проблем.

За умови незатвердження Програми прогнозуються такі можливі зміни стану довкілля та здоров'я населення:

– у сфері охорони атмосферного повітря – збереження існуючого рівня впливу стаціонарних і пересувних джерел забруднення, уповільнення модернізації систем теплопостачання, впровадження енергоефективних технологій та розвитку екологічно орієнтованої транспортної інфраструктури. Це може обмежувати можливості скорочення викидів забруднюючих речовин, зокрема діоксиду азоту, підвищені концентрації якого фіксуються за результатами моніторингових спостережень у місті Біла Церква;

– у сфері охорони та використання водних ресурсів – відтермінування модернізації систем водопостачання та водовідведення, реконструкції водопровідних і каналізаційних мереж, удосконалення технологій очищення питної води та стічних вод. За таких умов можуть зберігатися існуючі ризики забруднення поверхневих водних об'єктів, зокрема річки Рось, а також проблеми, пов'язані з недостатнім очищенням поверхневого стоку;

– у сфері управління відходами – уповільнення розвитку інфраструктури роздільного збирання, оброблення та відновлення побутових відходів, що може сприяти збереженню значного навантаження на існуючі місця їх видалення. Водночас можуть бути обмежені можливості вдосконалення системи управління небезпечними відходами у складі побутових, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та впровадження сучасних технологій оброблення відходів;

– у сфері охорони земельних ресурсів і ґрунтів – уповільнення реалізації заходів із благоустрою територій, впорядкування землекористування, охорони земель та запобігання їх забрудненню. Зберігатимуться ризики локального забруднення ґрунтів унаслідок господарської діяльності, неналежного управління відходами та впливу транспортної інфраструктури;

– у сфері збереження біорізноманіття та природних територій – відтермінування заходів з озеленення населених пунктів, збереження зелених насаджень, розвитку рекреаційних територій, відновлення природних екосистем та підтримання екологічних зв'язків між природними територіями. Це може обмежувати можливості покращення екологічного стану урбанізованих територій і підвищення їх стійкості до антропогенного навантаження;

– у сфері зміни клімату та енергетичної ефективності – уповільнення впровадження відновлюваних джерел енергії, когенераційних установок, систем накопичення енергії та заходів із термомодернізації будівель. Це може призвести до збереження підвищеного споживання традиційних енергетичних

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						40
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ресурсів, обмеження можливостей скорочення викидів парникових газів та зниження темпів адаптації громади до наслідків зміни клімату;

– у сфері розвитку транспортної та комунальної інфраструктури – відтермінування ремонту й модернізації дорожньої мережі, мостів, інженерних комунікацій, систем зовнішнього освітлення та водовідведення. Це може сприяти збереженню локальних проблем транспортного навантаження, шумового забруднення, утворення поверхневого стоку та недостатньої ефективності функціонування комунальної інфраструктури;

– у сфері охорони здоров'я населення – уповільнення модернізації закладів охорони здоров'я, розвитку медичної та реабілітаційної інфраструктури, покращення доступності медичних послуг. Крім того, відтермінування природоохоронних заходів може обмежувати можливості зменшення впливу несприятливих екологічних чинників на здоров'я населення, зокрема забруднення атмосферного повітря, погіршення якості води та шумового навантаження;

– у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності населення – уповільнення модернізації захисних споруд цивільного захисту, розвитку систем оповіщення, забезпечення резервного енергопостачання та підвищення стійкості об'єктів критичної інфраструктури. В умовах воєнного стану це може негативно позначатися на рівні захищеності населення та готовності громади до надзвичайних ситуацій природного, техногенного і воєнного характеру.

Водночас незатвердження Програми може означати відсутність окремих потенційних негативних впливів, пов'язаних із реалізацією запланованих інфраструктурних та будівельних проєктів, зокрема тимчасового підвищення рівнів шуму, запиленості атмосферного повітря, утворення будівельних відходів, порушення ґрунтового покриву та збільшення транспортного навантаження під час виконання будівельних робіт. Однак такі впливи переважно мають локальний і тимчасовий характер та можуть бути мінімізовані шляхом дотримання природоохоронних вимог.

Отже, у разі незатвердження Програми покращення стану довкілля внаслідок реалізації передбачених нею заходів не прогнозується. Існуючі екологічні проблеми, пов'язані із забрудненням атмосферного повітря, станом водних об'єктів, управлінням відходами, зношеністю інженерної інфраструктури та впливом зміни клімату, можуть зберігатися або посилюватися під впливом господарської діяльності та інших зовнішніх чинників. Це обмежуватиме можливості підвищення екологічної безпеки, покращення умов проживання та зменшення ризиків для здоров'я населення громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						41
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Реалізація Програми передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення соціально-економічного розвитку громади, підвищення рівня безпеки населення, модернізацію інженерної та соціальної інфраструктури, розвиток підприємництва, підвищення енергетичної стійкості, покращення стану довкілля та якості життєвого середовища.

Заходи Програми охоплюють територію Білоцерківської міської територіальної громади. Ймовірні впливи на довкілля можуть виникати насамперед на територіях, де здійснюватимуться будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення та благоустрій об'єктів.

До територій, які потенційно можуть зазнати впливу внаслідок реалізації Програми, належать:

- території житлової та громадської забудови, на яких передбачаються заходи з модернізації житлово-комунальної інфраструктури, благоустрою, підвищення енергоефективності та забезпечення безбар'єрності;

- території закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту, де здійснюватимуться ремонтні, реконструкційні роботи, модернізація інженерних систем, підвищення енергетичної стійкості та покращення умов надання послуг;

- території об'єктів цивільного захисту та критичної інфраструктури, на яких передбачається розвиток захисних споруд, систем оповіщення, резервного енергозабезпечення та інших засобів забезпечення безпеки населення;

- території об'єктів тепло-, електро- та водопостачання, водовідведення, на яких передбачається реконструкція і модернізація інженерних мереж, впровадження енергоефективних технологій, когенераційних установок, сонячних електростанцій та систем накопичення енергії;

- території транспортної інфраструктури, вулично-дорожньої мережі, мостів, шляхопроводів, пішохідних зон та інших об'єктів транспортного обслуговування населення;

- території розміщення об'єктів інфраструктури управління відходами, де можуть здійснюватися заходи з удосконалення систем збирання, перевезення, оброблення та відновлення відходів;

- території промислових зон, індустріальних парків та інших об'єктів господарської діяльності, розвиток яких передбачається заходами економічного та інвестиційного спрямування;

- території парків, скверів, зелених насаджень загального користування, рекреаційних зон та інших громадських просторів, на яких передбачаються заходи з озеленення, благоустрою та відновлення;

- території водних об'єктів та їх прибережних захисних смуг, зокрема басейну річки Рось та її приток, де можуть реалізовуватися заходи з охорони водних ресурсів, покращення санітарного стану та запобігання підтопленню.

З огляду на характер заходів Програми більшість безпосередніх негативних впливів, пов'язаних із виконанням будівельних, ремонтних та реконструкційних робіт, матимуть локальний і переважно тимчасовий характер. Водночас експлуатація окремих нових або модернізованих об'єктів може супроводжуватися довгостроковими впливами, характер і масштаби яких залежатимуть від їх функціонального призначення, технічних характеристик, місця розташування та застосованих природоохоронних заходів.

Характеристика ймовірних впливів на довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення здійснюється за окремими компонентами навколишнього природного середовища.

Ймовірний вплив на стан атмосферного повітря

Під час реалізації заходів Програми, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом об'єктів житлової, соціальної, транспортної, енергетичної та комунальної інфраструктури, можливе тимчасове локальне підвищення рівнів запиленості атмосферного повітря та викидів забруднюючих речовин від роботи будівельної техніки, автотранспорту, зварювального обладнання та інших технологічних процесів.

Під час експлуатації окремих об'єктів теплопостачання, когенераційних установок та резервних джерел енергозабезпечення можливе утворення викидів забруднюючих речовин унаслідок спалювання палива. Їх обсяги та склад залежатимуть від типу обладнання, виду палива, режиму роботи та ефективності застосованих технологій.

Водночас реалізація заходів із модернізації систем теплопостачання, підвищення енергоефективності будівель, впровадження сонячних електростанцій та інших енергозберігаючих технологій може сприяти скороченню споживання традиційних енергетичних ресурсів і відповідному зменшенню викидів забруднюючих речовин.

Загалом за умови дотримання природоохоронних вимог і впровадження сучасних технологічних рішень реалізація Програми може сприяти поступовому зменшенню антропогенного навантаження на атмосферне повітря.

Ймовірний вплив на клімат

Реалізація Програми може супроводжуватися утворенням прямих і непрямих викидів парникових газів на етапах будівництва та експлуатації окремих об'єктів.

Під час виконання будівельних і ремонтних робіт викиди парникових газів будуть пов'язані переважно з використанням палива будівельною технікою та автотранспортом, виробництвом і транспортуванням будівельних матеріалів.

На етапі експлуатації джерелами викидів парникових газів можуть бути об'єкти теплопостачання, когенераційні установки, резервні генератори та транспортні засоби.

Водночас Програмою передбачається реалізація заходів із підвищення енергоефективності будівель, модернізації систем енергопостачання, впровадження відновлюваних джерел енергії, сонячних електростанцій та

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						43
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

систем накопичення енергії. Зазначені заходи можуть сприяти зменшенню споживання викопного палива, скороченню викидів парникових газів та підвищенню енергетичної стійкості громади.

Відповідно до Рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650 «Щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» під час стратегічної екологічної оцінки враховуються як вплив реалізації документа державного планування на клімат, так і вразливість передбачених заходів до наслідків зміни клімату.

У цьому контексті важливе значення матимуть заходи з модернізації інженерної інфраструктури, розвитку зелених зон, покращення систем водовідведення, забезпечення резервного енергопостачання та підвищення стійкості об'єктів життєзабезпечення до екстремальних погодних явищ.

Загалом реалізація Програми може мати позитивний вплив на адаптацію громади до зміни клімату та створювати передумови для скорочення викидів парникових газів. Кількісна оцінка такого скорочення потребуватиме уточнення технічних параметрів відповідних проєктів.

Ймовірний вплив на водне середовище

Потенційний вплив на поверхневі та підземні води може виникати під час виконання будівельних і земляних робіт, реконструкції інженерних мереж, будівництва та модернізації об'єктів водопостачання і водовідведення.

На етапі будівництва можливі тимчасове збільшення каламутності поверхневого стоку, локальне порушення ґрунтового покриву та ризики потрапляння забруднюючих речовин до водних об'єктів у разі неналежного управління паливно-мастильними матеріалами й будівельними відходами.

Реалізація заходів із реконструкції водопровідних і каналізаційних мереж, модернізації систем очищення питної води та стічних вод може сприяти підвищенню надійності водопостачання, зменшенню втрат води, покращенню якості очищення стічних вод і зниженню ризиків забруднення поверхневих водних об'єктів.

Водночас створення нових джерел водопостачання, зокрема артезіанських свердловин, потребуватиме врахування наявних запасів підземних вод, допустимих обсягів водовідбору та необхідності забезпечення їх охорони.

Особливого значення набуває охорона річки Рось та її приток, які зазнають антропогенного навантаження внаслідок господарської діяльності, надходження поверхневого стоку та інших джерел забруднення.

Заходи з покращення стану водних об'єктів, модернізації систем водовідведення та впорядкування прибережних територій можуть мати позитивний довгостроковий вплив на водне середовище.

Під час реалізації робіт у межах русел водотоків та прибережних захисних смуг необхідно забезпечити дотримання вимог водного і природоохоронного законодавства, запобігання забрудненню води та збереження водних екосистем.

Ймовірний вплив на геологічне середовище, земельні ресурси та ґрунти

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						44
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Під час реалізації заходів Програми, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією та прокладанням інженерних мереж, можливе локальне порушення ґрунтового покриву, ущільнення ґрунтів будівельною технікою, зміна рельєфу окремих ділянок та утворення надлишкових ґрунтових мас.

Додаткові впливи можуть бути пов'язані з відведенням земельних ділянок для розміщення нових об'єктів транспортної, виробничої, енергетичної та комунальної інфраструктури. Такі заходи можуть призводити до зміни характеру землекористування, збільшення площі штучних покриттів і зменшення водопроникності поверхні.

Під час виконання будівельних робіт існуватимуть ризики локального забруднення ґрунтів паливно-мастильними матеріалами, будівельними відходами та іншими речовинами за умови недотримання вимог екологічної безпеки.

Водночас реалізація заходів із благоустрою, озеленення, впорядкування землекористування, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та відновлення порушених територій може сприяти покращенню стану земельних ресурсів і ґрунтів.

Для мінімізації негативних наслідків необхідно передбачати раціональне використання земель, збереження та належне використання родючого шару ґрунту, запобігання забрудненню земель і відновлення порушених ділянок після завершення робіт.

Ймовірний вплив на флору, фауну та біорізноманіття

Потенційний вплив на рослинний і тваринний світ може виникати під час будівництва та реконструкції об'єктів інфраструктури, благоустрою територій, прокладання інженерних мереж, проведення робіт у межах зелених зон та поблизу водних об'єктів.

Основними можливими чинниками впливу є локальне порушення рослинного покриву, видалення окремих зелених насаджень, шумове навантаження.

Реалізація заходів із благоустрою та реконструкції парків, скверів і рекреаційних зон може мати позитивний вплив за умови збереження існуючих цінних зелених насаджень, використання відповідних місцевим природним умовам видів рослин та забезпечення належного догляду за озеленими територіями.

Водночас реалізація нових інфраструктурних об'єктів на раніше незабудованих територіях потребуватиме оцінки можливого впливу на природні оселища, міграційні шляхи тварин та екологічні зв'язки між природними територіями.

Загалом позитивний вплив на біорізноманіття можливий у разі впровадження заходів із збереження зелених насаджень, відновлення природних територій, охорони водних екосистем та розвитку екологічної мережі громади.

Ймовірний вплив на природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						45
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

На території Білоцерківської міської територіальної громади розташовані природоохоронні території та об'єкти, зокрема дендрологічний парк загальнодержавного значення «Олександрія», а також об'єкти історико-культурної спадщини.

Під час реалізації окремих заходів можливі тимчасове шумове навантаження, запилення, порушення рослинного покриву, а також зміна характеру використання прилеглих територій.

Реалізація проєктів поблизу територій та об'єктів природно-заповідного фонду повинна здійснюватися з урахуванням установлених режимів охорони та обмежень господарської діяльності.

Під час проведення будівельних, реконструкційних та благоустроєвих робіт у межах історичних ареалів, на територіях пам'яток культурної спадщини та в їх охоронних зонах необхідно забезпечити дотримання вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини.

За умови належного врахування природоохоронних обмежень та виконання передбачених законодавством процедур ризику негативного впливу можуть бути мінімізовані.

Ймовірний вплив на ландшафт

Реалізація заходів Програми може супроводжуватися локальними змінами ландшафту внаслідок будівництва нових об'єктів, реконструкції існуючої забудови, розвитку транспортної та інженерної інфраструктури.

Найбільш помітні зміни можуть виникати на територіях нового будівництва, де передбачатимуться земляні роботи, формування штучних покриттів та розміщення інженерних споруд.

Водночас заходи з благоустрою громадських просторів, озеленення, реконструкції парків і скверів, відновлення порушених територій можуть сприяти покращенню естетичного стану населених пунктів та формуванню більш комфортного життєвого середовища.

Ймовірний вплив на стан управління відходами

Під час реалізації заходів Програми, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, капітальним ремонтом та модернізацією об'єктів інфраструктури, прогнозується утворення будівельних відходів, зокрема відходів бетону, цегли, металу, деревини, скла, пластмас, пакувальних матеріалів, а також інших відходів, характерних для відповідних видів робіт.

Під час експлуатації об'єктів соціальної, комунальної, виробничої та іншої інфраструктури утворюватимуться побутові відходи, а також окремі види виробничих і небезпечних відходів залежно від характеру діяльності.

Управління відходами має здійснюватися відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», з дотриманням установленної ієрархії управління відходами, що передбачає пріоритетність запобігання їх утворенню, підготовки до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення перед видаленням.

Реалізація передбачених Програмою заходів із розвитку інфраструктури управління побутовими відходами, вдосконалення системи роздільного

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						46
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

збирання та оброблення відходів може сприяти збільшенню обсягів їх відновлення, зменшенню кількості відходів, що направляються на захоронення, та зниженню навантаження на існуючий полігон побутових відходів.

За умови належного управління відходами, впровадження сучасних технологій їх оброблення та дотримання природоохоронних вимог реалізація Програми може мати позитивний довгостроковий вплив на стан довкілля.

Ймовірний вплив на акустичне середовище

Тимчасове підвищення рівнів шуму та вібрації можливе під час виконання будівельних, ремонтних, реконструкційних і дорожніх робіт унаслідок функціонування будівельної техніки, механізмів та автомобільного транспорту.

Найбільш відчутними такі впливи можуть бути поблизу житлової забудови, закладів освіти, охорони здоров'я та інших об'єктів.

Після завершення будівельних робіт тимчасові джерела шуму припинять свою діяльність. Водночас експлуатація окремих об'єктів транспортної, виробничої, енергетичної та комунальної інфраструктури може створювати постійне або періодичне шумове навантаження.

Заходи з модернізації дорожньої інфраструктури, організації дорожнього руху, оновлення обладнання та впровадження сучасних технологій можуть сприяти зменшенню шумового впливу на окремих територіях громади.

Під час реалізації проєктів необхідно забезпечувати дотримання встановлених санітарних вимог щодо допустимих рівнів шуму на територіях житлової та громадської забудови.

Ймовірний вплив на матеріальні активи

Реалізація Програми передбачає розвиток і модернізацію матеріально-технічної бази громади, зокрема об'єктів житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту, транспортної, енергетичної та інженерної інфраструктури.

Позитивний вплив очікується від реконструкції та капітального ремонту існуючих об'єктів, впровадження енергоефективних технологій, розвитку індустріальних парків, модернізації інженерних мереж і підвищення надійності функціонування об'єктів життєзабезпечення.

В умовах воєнного стану особливого значення набувають заходи з відновлення пошкоджених об'єктів, розвитку резервних джерел енергопостачання, підвищення стійкості критичної інфраструктури та забезпечення безперервності надання основних комунальних і соціальних послуг.

Загалом реалізація Програми сприятиме збереженню, відновленню та розвитку матеріальних активів громади.

Ймовірний вплив на здоров'я населення

Вплив реалізації Програми на здоров'я населення може мати як прямий, так і опосередкований характер.

На етапі будівництва та реконструкції окремих об'єктів можливі тимчасові несприятливі впливи, пов'язані з підвищенням рівнів шуму, запиленості

атмосферного повітря, збільшенням транспортного навантаження та тимчасовими обмеженнями доступу до окремих територій.

За умови дотримання санітарних, будівельних і природоохоронних вимог зазначені впливи можуть бути мінімізовані.

У довгостроковій перспективі реалізація заходів із модернізації закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної інфраструктури, розвитку спортивних і рекреаційних об'єктів, створення безбар'єрного середовища, підвищення енергоефективності та забезпечення надійного функціонування систем життєзабезпечення може сприяти покращенню умов проживання населення.

Позитивний вплив на здоров'я населення також може бути пов'язаний із покращенням якості питної води, модернізацією систем водовідведення, удосконаленням системи управління відходами, зменшенням забруднення атмосферного повітря та розвитком зелених зон.

В умовах воєнного стану важливе значення матимуть заходи з розвитку систем цивільного захисту, модернізації захисних споруд, удосконалення систем оповіщення та підвищення стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Загалом реалізація Програми може мати переважно позитивний вплив на умови життєдіяльності населення, забезпечення екологічної безпеки, розвиток соціальної та інженерної інфраструктури і підвищення якості життєвого середовища за умови належного врахування екологічних вимог під час реалізації конкретних проєктів.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Стан навколишнього природного середовища Білоцерківської міської територіальної громади формується під впливом промислової діяльності, автомобільного транспорту, функціонування об'єктів житлово-комунального господарства, сільськогосподарського виробництва та урбанізаційних процесів. Додатковими чинниками впливу є зношеність окремих об'єктів інженерної інфраструктури, необхідність удосконалення системи управління відходами та зростання ризиків, пов'язаних зі зміною клімату.

Водночас наявність лісових масивів, водних об'єктів, озелених територій та об'єктів природно-заповідного фонду створює передумови для підтримання екологічної рівноваги, збереження біорізноманіття та розвитку рекреаційного потенціалу громади.

Основними чинниками виникнення та збереження екологічних проблем громади є:

- антропогенне навантаження від промислових підприємств, транспортної інфраструктури та комунальних об'єктів;
- зношеність окремих інженерних мереж, систем водопостачання, водовідведення та теплопостачання;
- недостатній рівень розвитку інфраструктури роздільного збирання, оброблення та відновлення відходів;
- надходження забрудненого поверхневого стоку з урбанізованих територій до водних об'єктів;
- інтенсивне сільськогосподарське використання земель, ризики деградації та забруднення ґрунтів;
- урбанізаційні процеси, скорочення площ природних і напівприродних територій, фрагментація природних оселищ;
- недостатні темпи модернізації енергетичної інфраструктури та впровадження енергоефективних технологій;
- вплив зміни клімату, зокрема підвищення температури повітря, зміни режиму опадів та збільшення ймовірності екстремальних погодних явищ;
- наслідки воєнних дій, пошкодження об'єктів інфраструктури та утворення відходів руйнувань.

Основні екологічні проблеми громади згруповано за компонентами навколишнього природного середовища.

1. Атмосферне повітря

Основними джерелами забруднення атмосферного повітря на території Білоцерківської міської територіальної громади є автомобільний транспорт, промислові підприємства, котельні, об'єкти теплоенергетики та індивідуальні систем опалення.

За результатами спостережень Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського, загальний рівень забруднення атмосферного повітря у

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						49
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

місті Біла Церква характеризується як низький за комплексним індексом забруднення атмосфери. Водночас за окремими забруднюючими речовинами фіксуються перевищення встановлених гігієнічних нормативів.

Зокрема, у 2024 році середньорічна концентрація діоксиду азоту становила 2,5 ГДК середньодобової. У серпні 2026 року середньомісячна концентрація діоксиду азоту досягала 2,8 ГДК середньодобової, а максимальна разова — 1,5 ГДК максимально разової. Перевищення максимально разової ГДК діоксиду азоту зафіксовано у 18 випадках, що становило 8,7 % досліджених проб за цим показником.

Таким чином, попри низький загальний індекс забруднення атмосфери, підвищені концентрації діоксиду азоту залишаються актуальною екологічною проблемою громади.

Основними ризиками для здоров'я населення є можливий негативний вплив забруднюючих речовин на органи дихання та серцево-судинну систему, особливо серед дітей, людей похилого віку та осіб із хронічними захворюваннями.

2. Водні ресурси

Основною водною артерією громади є річка Рось, яка має важливе водогосподарське, екологічне та рекреаційне значення. До водної мережі громади також належать річки Кам'янка, Протока, струмки, ставки та інші водні об'єкти.

Основними екологічними проблемами водного середовища є антропогенне навантаження на поверхневі водні об'єкти, надходження забрудненого поверхневого стоку з урбанізованих територій, ризики забруднення недостатньо очищеними стічними водами та необхідність модернізації систем водопостачання і водовідведення.

Додатковими проблемами є необхідність належного утримання прибережних захисних смуг, запобігання їх засміченню, збереження природного стану русел водотоків та забезпечення екологічно безпечного використання водних ресурсів.

3. Геологічне середовище

Білоцерківська громада розташована у межах Придніпровської височини, яка характеризується стійкими геологічними структурами. Територія не належить до зон активних геодинамічних процесів. Водночас, родовища глин, пісків і вапняку, які активно розробляються для будівельних потреб, потребують контролю за рекультивацією земель після видобування.

4. Ґрунти та земельні ресурси

Ґрунтовий покрив громади представлений чорноземами типовими та опідзоленими, що мають високий вміст гумусу (3-6%) і забезпечують високу агровиробничу цінність земель. Водночас спостерігається забруднення ґрунтів у промислових зонах і вздовж транспортних магістралей через викиди автотранспорту, накопичення пилу, побутові відходи. Проблемними залишаються питання ерозійних процесів на схилах та ущільнення ґрунтів у межах міської забудови.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						50
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

5. Кліматичні умови та зміна клімату

Клімат Білоцерківської громади помірно континентальний, із середньорічною температурою близько +7,5 °С і середньорічною кількістю опадів 500-600 мм. Протягом останніх років фіксуються аномалії температури (зокрема, рекорд +19,4 °С у березні 2025 року) та зміна режиму опадів, що вказує на вплив глобальних кліматичних змін. Це може призводити до підвищення ризиків посух, підтоплень і зниження рівня ґрунтових вод.

6. Управління відходами

Однією з актуальних екологічних проблем громади залишається необхідність подальшого вдосконалення системи управління відходами.

Полігон побутових відходів, розташований у районі балки «Сухий Яр», займає площу 15,2202 га. Його проектна потужність становить 65 тис. тонн на рік. За наявними даними, у 2023 році обсяг розміщених відходів становив 459 036 м³.

Значні обсяги утворення побутових відходів, потреба у збільшенні частки їх відновлення та зменшенні захоронення зумовлюють необхідність розвитку інфраструктури роздільного збирання, сортування та оброблення відходів.

Окремою проблемою в умовах воєнного стану є утворення відходів унаслідок пошкодження та руйнування будівель і споруд.

Важливим напрямом удосконалення системи управління відходами є розроблення та подальша реалізація Місцевого плану управління відходами Білоцерківської міської територіальної громади.

7. Біорізноманіття і ландшафт

Білоцерківська громада має значний природно-рекреаційний потенціал. На її території розташовано дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, ботанічний заказник «Шкарівський» та парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва «Томилівський» та ін. Екосистеми громади представлені дубово-грабовими дібровами, заплавними луками, прибережними лісосмугами та урбанізованими зеленими зонами. Водночас інтенсивна забудова й транспортне навантаження призводять до фрагментації природних територій. Важливим завданням залишається збереження існуючих зелених насаджень та рекреаційних територій в умовах урбанізаційного розвитку громади.

8. Соціально-екологічні аспекти та ризики для здоров'я населення

Стан здоров'я населення громади формується під впливом комплексу соціально-економічних, демографічних, екологічних та інших чинників.

Основними потенційними екологічними ризиками для здоров'я населення є забруднення атмосферного повітря, погіршення якості питної води, шумове навантаження, неналежне управління відходами та вплив екстремальних погодних явищ.

Особливого значення набувають питання захисту вразливих категорій населення, зокрема дітей, людей похилого віку, осіб із хронічними захворюваннями та маломобільних груп населення.

Додатковими чинниками ризику в умовах воєнного стану є загрози пошкодження об'єктів критичної інфраструктури, перебої у водо- та

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		51

енергопостачанні, утворення відходів руйнувань і психоемоційне навантаження на населення.

За даними громади, у 2025 році зареєстровано 238 230 випадків захворювань проти 228 575 у 2024 році.

Реалізація Програми передбачає заходи з модернізації медичної, комунальної та соціальної інфраструктури, розвитку систем цивільного захисту, підвищення енергетичної стійкості та покращення якості життєвого середовища, що може сприяти зменшенню окремих ризиків для здоров'я населення.

Основні екологічні проблеми та ризики впливу на здоров'я населення, пов'язані з реалізацією Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки, наведено в таблиці 4.1.

Табл.4.1

Основні екологічні проблеми і ризики впливу на здоров'я населення які стосуються провадження рішень ДДП

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика ймовірних проблеми і ризиків, що пов'язані з провадженням рішень Програми	Просторова прив'язка (територія/об'єкт)	Заходи Програми, що можуть спричинити вплив
1. Забруднення атмосферного повітря	Тимчасове збільшення викидів забруднюючих речовин та пилу під час будівельних, ремонтних і дорожніх робіт, роботи будівельної техніки та транспорту.	Промислові території, територія транспортної інфраструктури, житлова забудова, території будівництва	Модернізація систем теплопостачання, розвиток транспортної інфраструктури, впровадження когенераційних установок, розвиток індустріальних парків
2. Вплив на водні ресурси	Антропогенне навантаження на річку Рось та її притоки, надходження забрудненого поверхневого стоку, ризики забруднення вод під час будівельних робіт	Річки Рось, Кам'янка, Протока, інші водні об'єкти, території водозаборів та інженерних мереж	Модернізація систем водопостачання та водовідведення, реконструкція інженерних мереж, заходи з охорони водних об'єктів
3. Порушення ґрунтового покриву	Ерозійні процеси, ущільнення та локальне забруднення ґрунтів, порушення земель під час будівництва, збільшення площі штучних покриттів	Будівельні майданчики, промислові території, транспортні коридори, сільськогосподарські землі	Будівництво укриттів, дитячого садка, амбулаторії, об'єктів транспортної та комунальної інфраструктури.
4. Відходи	Утворення відходів демонтажу та будівництва під час виконання ремонтних і реконструкційних робіт	Території реалізації будівельних проєктів.	Капітальні ремонти, реконструкції будівель, дорожні роботи.
5. Вплив на зелені насадження та ландшафт	Можливе вилучення окремих зелених насаджень під час будівництва або реконструкції об'єктів	Урбанізовані території громади, парки, сквери та рекреаційні зони	Розвиток транспортної й виробничої інфраструктури, благоустрій, озеленення та розвиток рекреаційних територій

6. Кліматичні та енергетичні ризики	Підвищення температури повітря, посухи, інтенсивні опади, локальні підтоплення, вразливість об'єктів життєзабезпечення до перебоїв енергопостачання	Урбанізовані території, об'єкти критичної інфраструктури, сільськогосподарські землі, водні об'єкти	Термомодернізація будівель, встановлення сонячних електростанцій, когенераційних установок, систем накопичення енергії та резервного живлення
7. Акустичне навантаження	Тимчасове підвищення рівня шуму від роботи будівельної техніки та транспорту	Території будівництва та реконструкції, прилегла житлова забудова	Будівництво, реконструкція, ремонт доріг, модернізація транспортної, виробничої та комунальної інфраструктури
8. Ризики для здоров'я населення	Тимчасовий вплив шуму, пилу та будівельної техніки під час виконання робіт.	Житлові території, заклади освіти, охорони здоров'я, території поблизу джерел впливу	Заходи, пов'язані з будівництвом, реконструкцією та капітальним ремонтом об'єктів.

Аналіз екологічних проблем Білоцерківської міської територіальної громади свідчить, що найбільш актуальними залишаються питання забруднення атмосферного повітря, охорони водних ресурсів, удосконалення системи управління відходами, збереження біорізноманіття, раціонального використання земель та адаптації до зміни клімату.

Реалізація Програми може супроводжуватися окремими негативними впливами на компоненти довкілля, пов'язаними з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією об'єктів транспортної, виробничої, енергетичної й комунальної інфраструктури.

На етапі будівництва найбільш імовірними є локальне підвищення рівнів шуму та запиленості атмосферного повітря, порушення ґрунтового покриву, утворення будівельних відходів і тимчасове збільшення транспортного навантаження.

На етапі експлуатації окремих об'єктів можливі довгострокові впливи, пов'язані з викидами забруднюючих речовин, використанням водних і земельних ресурсів, утворенням відходів, шумовим навантаженням та зміною характеру використання територій.

Особливу увагу під час реалізації Програми необхідно приділяти дотриманню природоохоронних режимів територій та об'єктів природно-заповідного фонду, збереженню природних оселищ, територій екологічної мережі, прибережних захисних смуг і зелених насаджень.

Водночас значна частина заходів Програми спрямована на вирішення існуючих екологічних проблем, зокрема модернізацію систем водопостачання та водовідведення, підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії, удосконалення системи управління відходами, благоустрій та озеленення територій, підвищення стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Реалізація зазначених заходів може сприяти поступовому зменшенню антропогенного навантаження на довкілля, покращенню умов життєдіяльності населення та зниженню окремих екологічних ризиків для здоров'я.

Загалом Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки створює передумови для вирішення актуальних екологічних проблем громади. Масштаби можливих негативних впливів окремих проєктів мають уточнюватися на наступних стадіях планування та проєктування з урахуванням їх місця розташування, технічних характеристик, природоохоронних обмежень і результатів передбачених законодавством екологічних процедур.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		54

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планованої діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Оцінка відповідності Програми зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановленим на міжнародному, державному, регіональному та місцевому рівнях, та шляхи їх врахування

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки розроблена з урахуванням основних напрямів державної та регіональної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, сталого розвитку, енергетичної безпеки, управління відходами, охорони водних ресурсів, збереження біорізноманіття та здоров'я населення.

На міжнародному рівні екологічні зобов'язання України визначаються, зокрема, Порядком денним у сфері сталого розвитку до 2030 року, Паризькою угодою, Конвенцією про охорону біологічного різноманіття, Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, Конвенцією про доступ до інформації, участь громадськості у процесі

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						55
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, а також іншими міжнародними договорами України.

На державному рівні основними документами, положення яких стосуються Програми, є закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про охорону атмосферного повітря», «Про управління відходами», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про охорону земель», Водний кодекс України, а також стратегічні та програмні документи у сфері екологічної політики, управління відходами, охорони водних ресурсів, енергетики та зміни клімату.

Врахування зазначених зобов'язань у Програмі здійснюється шляхом визначення пріоритетних завдань і заходів, спрямованих на модернізацію систем водопостачання та водовідведення, підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії, удосконалення системи управління відходами, збереження зелених насаджень, розвиток природоохоронних і рекреаційних територій та підвищення стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Важливе значення мають також заходи Програми щодо розвитку медичної та соціальної інфраструктури, забезпечення цивільного захисту населення, створення безбар'єрного середовища та підвищення якості життєвого середовища.

Водночас реалізація окремих заходів, пов'язаних із розвитком промислових територій, транспортної, енергетичної та комунальної інфраструктури, потребуватиме дотримання встановлених природоохоронних вимог і врахування можливих негативних впливів на компоненти довкілля.

Табл. 5.1

Відповідність проєкту екологічним цілям

Документ	Ключові екологічні цілі	Заходи Програми, спрямовані на досягнення екологічних цілей	Рівень відповідності*
Атмосферне повітря			
<i>Міжнародний рівень</i>			
«Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	ціль 11.6: До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у розрахунку на душу населення, зокрема шляхом приділення особливої уваги якості повітря і управлінню міськими та іншими відходами.	Модернізація систем теплопостачання, підвищення енергоефективності, розвиток транспортної інфраструктури, впровадження відновлюваних джерел енергії	+
<i>Національний рівень</i>			
Закон України «Про Основні засади (стратегію)	викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел зменшаться зі	Модернізація комунальної та енергетичної	+

державної екологічної політики України на період до 2030 року»	100% рівня 2015 р. до 85% у 2030 році.	інфраструктури, розвиток енергоефективних технологій	
Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату до 2035 року	Підвищення кліматичної стійкості та адаптації до зміни клімату	Модернізація комунальної та енергетичної інфраструктури, розвиток енергоефективних технологій	+
Закон України «Про охорону атмосферного повітря»	Забезпечення охорони атмосферного повітря, дотримання нормативів викидів забруднюючих речовин	Розвиток промислової, транспортної та енергетичної інфраструктури з необхідністю дотримання природоохоронних вимог	+/-

Регіональний рівень

Програма охорони довкілля Київської області 2023-2026 рр.	Напрямок 1: Зміни клімату та охорона атмосферного повітря	Модернізація комунальної та енергетичної інфраструктури, розвиток енергоефективних технологій	+/-
---	---	---	-----

Водні ресурси

Національний рівень

Водна стратегія України на період до 2050 року	Забезпечення доступу населення до якісної питної води, покращення стану водних ресурсів, раціональне водокористування	Модернізація систем водопостачання та водовідведення, реконструкція інженерних мереж, розвиток резервного водопостачання	+
Водний кодекс України	Охорона поверхневих і підземних вод від забруднення, виснаження та засмічення, забезпечення раціонального водокористування	Реконструкція систем водовідведення, заходи з охорони водних об'єктів та прибережних територій	+

Регіональний рівень

Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Оперативна ціль 2.3. Енергетична безпека та доступність якісних житлово-комунальних послуг	Модернізація систем водопостачання та водовідведення, реконструкція інженерних мереж,	+
--	--	---	---

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						57
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

		розвиток резервного водопостачання	
Управління відходами			
<i>Міжнародний рівень</i>			
Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року, Цілі 11 і 12	Зменшення негативного впливу відходів на довкілля, забезпечення сталих моделей споживання та виробництва	Розвиток системи управління відходами в громаді	+
<i>Національний рівень</i>			
Закон України «Про управління відходами»	Дотримання ієрархії управління відходами, запобігання їх утворенню, розвиток рециклінгу та інших операцій з відновлення	Удосконалення системи управління відходами, розвиток відповідної інфраструктури, розроблення Місцевого плану управління відходами	+
<i>Регіональний рівень</i>			
Регіональний план управління відходами у Київській області до 2034 року	Розвиток сучасної системи управління відходами, збільшення обсягів відновлення та зменшення захоронення	Удосконалення системи управління відходами, розвиток відповідної інфраструктури, розроблення Місцевого плану управління відходами	
<i>Місцевий рівень</i>			
Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року	Завдання 2.4.7. Впровадження сучасної системи управління відходами.	Удосконалення системи управління відходами, розвиток відповідної інфраструктури, розроблення Місцевого плану управління відходами	+
Здоров'я населення			
<i>Міжнародний рівень</i>			
«Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (резолюція Генеральної асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року)	3.9 До 2030 року істотно скоротити кількість випадків смерті та захворювання в результаті впливу небезпечних хімічних речовин, забруднення й отруєння повітря, води і ґрунтів	Модернізація медичної та комунальної інфраструктури, розвиток природоохоронних заходів, покращення умов життєдіяльності населення	+

Національний рівень				
Закон України «Про систему громадського здоров'я»	Збереження та зміцнення здоров'я населення, запобігання захворюванням, зменшення впливу шкідливих чинників середовища	Розвиток закладів охорони здоров'я, забезпечення безпечних умов проживання, покращення якості комунальних послуг	+	
Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року	Формування доступного середовища для всіх груп населення	Створення безбар'єрного середовища, модернізація закладів освіти, охорони здоров'я та соціальної інфраструктури	+	
Біорізноманіття та природоохоронні території				
Міжнародний рівень				
Конвенція про охорону біологічного різноманіття	Збереження біологічного різноманіття, стале використання його компонентів	Заходи зі збереження зелених насаджень, розвитку природоохоронних територій та екологічної мережі	+	
Національний рівень				
Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	Збереження природних комплексів та об'єктів природно-заповідного фонду	Збереження природоохоронних територій, розвиток зелених зон та рекреації	+	

*(+) повна відповідність, (+/-) часткова відповідність, (-) невідповідність

Проведений аналіз свідчить, що основні напрями Програми узгоджуються з екологічними цілями та пріоритетами міжнародних, державних, регіональних і місцевих документів стратегічного планування.

Найбільш безпосередній зв'язок із природоохоронними зобов'язаннями мають заходи Програми, спрямовані на модернізацію систем водопостачання та водовідведення, розвиток інфраструктури управління відходами, впровадження відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності, збереження зелених насаджень, розвиток природоохоронних територій та адаптацію до зміни клімату.

Водночас відповідність окремих інфраструктурних та інвестиційних проєктів вимогам природоохоронного законодавства має забезпечуватися на наступних стадіях їх підготовки та реалізації, зокрема шляхом дотримання встановлених обмежень використання земель, водних ресурсів, територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

Для видів планованої діяльності, які підпадають під дію Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», до прийняття рішення про провадження відповідної діяльності необхідно забезпечити проходження процедури оцінки

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						59
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

впливу на довкілля у встановленому законодавством порядку.

Важливим механізмом виконання екологічних зобов'язань є реалізація місцевих цільових програм, передбачених Програмою соціально-економічного та культурного розвитку громади на 2027-2029 роки, зокрема у сферах охорони довкілля, житлово-комунального господарства, енергоефективності, цивільного захисту та розвитку соціальної інфраструктури.

Під час підготовки Програми екологічні зобов'язання враховуються шляхом інтеграції природоохоронних завдань до основних пріоритетів розвитку громади, проведення стратегічної екологічної оцінки, визначення можливих негативних наслідків реалізації запланованих заходів та розроблення рекомендацій щодо їх запобігання, зменшення і пом'якшення.

Отже, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 202-2029 роки загалом відповідає основним напрямам міжнародної, державної, регіональної та місцевої політики у сфері охорони довкілля та створює передумови для реалізації принципів сталого розвитку, підвищення екологічної безпеки й покращення умов життєдіяльності населення. Остаточне забезпечення відповідності окремих заходів установленим екологічним вимогам залежатиме від їх подальшої деталізації, проєктування та дотримання природоохоронного законодавства.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						60
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідками для довкілля, у тому числі для здоров'я населення вважаються ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Оцінка ймовірних наслідків реалізації Програми здійснюється з урахуванням характеру передбачених заходів, їх можливого просторового поширення, тривалості, інтенсивності та взаємодії з існуючими чинниками антропогенного навантаження.

Програма передбачає реалізацію комплексу заходів, спрямованих на забезпечення безпеки населення, розвиток економічного та інвестиційного потенціалу, модернізацію транспортної, комунальної, енергетичної та соціальної інфраструктури, удосконалення системи управління відходами, підвищення енергоефективності, покращення стану довкілля та якості життєвого середовища.

За характером впливу передбачені заходи можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивні наслідки пов'язані переважно з модернізацією інфраструктури, підвищенням ефективності використання ресурсів, покращенням екологічної безпеки та умов життєдіяльності населення. Потенційні негативні наслідки можуть виникати під час будівництва, реконструкції та експлуатації окремих об'єктів і залежатимуть від їх технічних характеристик, місця розташування та застосованих природоохоронних заходів.

Кумулятивний вплив

Кумулятивний вплив реалізації Програми визначається сукупною дією окремих заходів та їх взаємодією з існуючим антропогенним навантаженням на території громади.

Позитивний кумулятивний ефект очікується внаслідок комплексної реалізації заходів із модернізації систем водопостачання та водовідведення, розвитку енергоефективних технологій, впровадження відновлюваних джерел енергії, удосконалення системи управління відходами, озеленення та благоустрою територій.

Поєднання зазначених заходів може сприяти зменшенню споживання природних ресурсів, скороченню втрат енергії та води, підвищенню ефективності функціонування об'єктів житлово-комунального господарства та поступовому зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

Реалізація заходів із розвитку медичної, освітньої та соціальної інфраструктури, цивільного захисту, безбар'єрного середовища та підвищення енергетичної стійкості об'єктів критичної інфраструктури формуватиме позитивний кумулятивний ефект для здоров'я населення, безпеки та якості

життя.

Водночас можливий негативний кумулятивний вплив у разі одночасної реалізації кількох будівельних та інфраструктурних проєктів на суміжних територіях. Він може проявлятися у збільшенні інтенсивності транспортного руху, викидів забруднюючих речовин, рівнів шуму, запиленості атмосферного повітря та обсягів утворення будівельних відходів.

Окремої уваги потребує сукупний вплив розвитку промислових територій, індустріальних парків, транспортної та енергетичної інфраструктури. За відсутності належного планування та природоохоронних заходів можливе збільшення навантаження на атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ділянки та прилеглу житлову забудову.

Масштаби таких впливів визначатимуться на наступних стадіях проєктування з урахуванням існуючих джерел забруднення та перспективного розвитку відповідних територій.

Синергічний вплив

Синергічний вплив полягає у взаємному підсиленні результатів окремих заходів Програми, коли їх комплексна реалізація може забезпечувати більший позитивний ефект, ніж реалізація кожного заходу окремо.

Найбільш виражені позитивні синергічні зв'язки очікуються між:

- модернізацією систем водопостачання та водовідведення, підвищенням енергоефективності комунальної інфраструктури та впровадженням резервних джерел енергозабезпечення, що сприятиме підвищенню надійності надання житлово-комунальних послуг;

- розвитком відновлюваних джерел енергії, систем накопичення енергії та модернізацією об'єктів критичної інфраструктури, що сприятиме підвищенню енергетичної стійкості громади;

- удосконаленням системи управління відходами, розвитком роздільного збирання та оброблення відходів, що створюватиме передумови для зменшення обсягів їх захоронення;

- озелененням територій, розвитком рекреаційних просторів та вдосконаленням систем поверхневого водовідведення, що може сприяти покращенню локального мікроклімату та зменшенню ризиків підтоплення;

- модернізацією закладів охорони здоров'я, розвитком безбар'єрного середовища, спортивної інфраструктури та систем цивільного захисту, що сприятиме покращенню умов життєдіяльності та здоров'я населення.

Разом із тим потенційні негативні синергічні ефекти можуть виникати внаслідок одночасної дії шумового, хімічного та пилового забруднення на територіях із високим транспортним або промисловим навантаженням.

Вторинні (опосередковані) наслідки

Вторинні наслідки реалізації Програми можуть проявлятися через зміни умов господарської діяльності, характеру використання територій, споживання природних ресурсів та умов життєдіяльності населення.

Позитивні опосередковані наслідки можуть включати:

- підвищення ефективності використання енергетичних і водних ресурсів;

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						62
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- зменшення ризиків аварійних ситуацій у системах життєзабезпечення;
- покращення доступності медичних, освітніх і соціальних послуг;
- розвиток інфраструктури для фізичної активності та відпочинку населення;
- підвищення інвестиційної привабливості громади та створення передумов для впровадження сучасних екологічно ефективних технологій;
- підвищення рівня екологічної свідомості населення та вдосконалення управління природними ресурсами.

Водночас розвиток виробничої, транспортної та інженерної інфраструктури може опосередковано призводити до збільшення транспортних потоків, водоспоживання, енергоспоживання, утворення відходів та інтенсивності використання земель.

Короткострокові наслідки (до 1 року)

У короткостроковій перспективі основні впливи пов'язані з підготовчими, будівельними, ремонтними роботам, а також роботами пов'язані з реконструкцією.

Можливе тимчасове підвищення рівнів запиленості атмосферного повітря, викидів від будівельної техніки й автотранспорту, шумового навантаження та утворення будівельних відходів.

Під час земляних робіт можливе локальне порушення ґрунтового покриву, ущільнення ґрунтів, зміна умов поверхневого стоку та тимчасове погіршення санітарного стану прилеглих територій.

У разі проведення робіт поблизу водних об'єктів можливі тимчасове підвищення каламутності води, надходження завислих речовин та порушення прибережних ділянок.

Для населення короткострокові негативні наслідки можуть проявлятися у вигляді тимчасового шумового навантаження, запиленості, обмеження транспортного руху та доступу до окремих громадських об'єктів.

За умови належної організації робіт і дотримання природоохоронних та санітарних вимог зазначені впливи можуть бути мінімізовані.

Середньострокові наслідки (3-5 років)

У середньостроковій перспективі очікується поступове формування результатів реалізації заходів Програми.

Модернізація систем водопостачання та водовідведення може сприяти підвищенню надійності водозабезпечення, скороченню втрат води та зменшенню ризиків забруднення водних ресурсів.

Впровадження енергоефективних технологій, сонячних електростанцій, систем накопичення енергії та модернізація теплопостачання сприятимуть підвищенню ефективності використання енергетичних ресурсів.

Розвиток інфраструктури управління відходами створюватиме передумови для збільшення обсягів їх роздільного збирання та відновлення.

Реалізація заходів з озеленення, благоустрою та розвитку рекреаційних територій може позитивно впливати на якість міського середовища та умови відпочинку населення.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						63
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Водночас введення в експлуатацію нових виробничих, транспортних та енергетичних об'єктів може супроводжуватися виникненням додаткових джерел викидів, шуму, утворення відходів і споживання природних ресурсів.

Довгострокові наслідки (10-15 років)

У довгостроковій перспективі реалізація Програми може сприяти формуванню більш стійкої та ресурсоефективної системи життєзабезпечення громади.

Модернізація комунальної інфраструктури, впровадження енергоефективних технологій та відновлюваних джерел енергії можуть забезпечити довготривале скорочення втрат ресурсів і підвищення надійності функціонування інженерних систем.

Розвиток системи управління відходами, за умови реалізації відповідних інфраструктурних проєктів, сприятиме зменшенню частки захоронення відходів, підвищенню ефективності використання вторинних ресурсів та зниженню навантаження на місця видалення відходів.

Збереження зелених насаджень, розвиток природоохоронних і рекреаційних територій можуть сприяти покращенню локального мікроклімату, підтриманню біорізноманіття та підвищенню адаптаційної спроможності громади до зміни клімату.

Водночас довгострокові негативні наслідки можуть бути пов'язані з незворотною трансформацією окремих земельних ділянок унаслідок будівництва, збільшення площі забудованих територій, фрагментацією природних оселищ та експлуатаційними впливами нових об'єктів.

Масштаби зазначених наслідків залежатимуть від конкретних параметрів проєктів, просторового планування та ефективності застосованих природоохоронних заходів.

Тимчасові наслідки

Тимчасові наслідки реалізації Програми виникатимуть переважно під час будівництва, реконструкції, капітального ремонту та благоустрою територій.

До них належать:

- підвищення рівнів шуму та вібрації від роботи будівельної техніки;
- утворення пилу та викидів забруднюючих речовин від транспортних засобів і будівельного обладнання;
- тимчасове порушення ґрунтового покриву;
- утворення відходів будівництва та демонтажу;
- можливе локальне погіршення якості поверхневого стоку;
- тимчасові обмеження транспортного руху та доступу до окремих територій.

Тривалість та інтенсивність таких впливів залежатимуть від обсягів і технологій виконання робіт.

Постійні наслідки

Постійні наслідки реалізації Програми можуть мати як позитивний, так і негативний характер.

До позитивних належать модернізація та підвищення надійності об'єктів

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						64
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

комунальної, енергетичної, медичної та соціальної інфраструктури, покращення транспортної доступності, розвиток безбар'єрного середовища та підвищення рівня безпеки населення.

Постійні негативні наслідки можуть виникати внаслідок зміни цільового та функціонального використання окремих територій, забудови земельних ділянок, збільшення площі штучних покриттів, втрати окремих зелених насаджень та формування нових джерел антропогенного навантаження.

Позитивні наслідки

Основними позитивними наслідками реалізації Програми можуть бути:

- покращення якості та надійності водопостачання і водовідведення;
- підвищення енергоефективності та енергетичної стійкості громади;
- розвиток системи управління відходами та зменшення негативного впливу відходів на довкілля;
- покращення стану громадських просторів, зелених насаджень і рекреаційних територій;
- модернізація закладів освіти, охорони здоров'я та соціальної інфраструктури;
- підвищення рівня цивільного захисту та безпеки населення;
- покращення транспортної доступності та умов мобільності населення;
- створення передумов для зменшення викидів парникових газів і підвищення стійкості громади до наслідків зміни клімату.

Негативні наслідки

Можливі негативні наслідки реалізації Програми пов'язані переважно з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією окремих об'єктів.

До них належать:

- тимчасове збільшення викидів забруднюючих речовин і пилу під час будівельних робіт;
- підвищення шумового навантаження;
- порушення ґрунтового покриву та трансформація земель;
- утворення будівельних, побутових і виробничих відходів;
- збільшення водоспоживання та навантаження на системи водовідведення;
- можливе вилучення зелених насаджень і фрагментація природних територій;
- додаткове транспортне навантаження в районах розвитку виробничої та інженерної інфраструктури.

Для мінімізації зазначених наслідків необхідно забезпечувати дотримання вимог природоохоронного законодавства, раціональне використання природних ресурсів, впровадження сучасних технологічних рішень та виконання відповідних природоохоронних заходів.

Опис ймовірних наслідків реалізації Програми для окремих компонентів навколишнього природного середовища наведено в таблиці 6.1.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						65
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Табл. 6.1

Наслідки для довкілля проєктних рішень ДДП

Складова довкілля	Характеристика впливу
<i>Повітряне середовище</i>	Під час будівництва та реконструкції можливі тимчасові викиди забруднюючих речовин і пилу. У процесі експлуатації окремих виробничих, транспортних та енергетичних об'єктів можливе формування додаткових джерел викидів. Водночас модернізація систем теплопостачання, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії можуть сприяти зменшенню споживання традиційних енергоресурсів і відповідного забруднення атмосферного повітря.
<i>Водне середовище</i>	Можливі тимчасові впливи під час будівельних і земляних робіт, реконструкції інженерних мереж та реалізації проєктів поблизу водних об'єктів. Розвиток виробничої та комунальної інфраструктури може супроводжуватися збільшенням водоспоживання та утворення стічних вод. Модернізація систем водопостачання та водовідведення може сприяти зменшенню втрат води, підвищенню надійності водозабезпечення та покращенню охорони водних ресурсів.
<i>Ґрунтове середовище, надра</i>	Під час будівництва можливі порушення ґрунтового покриву, ущільнення ґрунтів, локальне забруднення та зміна умов поверхневого стоку. Будівництво нових об'єктів може призводити до довготривалої трансформації земель. Позитивний вплив можливий унаслідок благоустрою та відновлення порушених територій.
<i>Клімат і мікроклімат</i>	Будівельні роботи та експлуатація окремих енергетичних і виробничих об'єктів можуть супроводжуватися викидами парникових газів. Впровадження сонячних електростанцій, систем накопичення енергії та енергоефективних технологій може сприяти скороченню непрямих викидів парникових газів. Збереження зелених насаджень і розвиток рекреаційних територій можуть позитивно впливати на локальний мікроклімат.
<i>Біорізноманіття, флора та фауна</i>	Під час реалізації окремих інфраструктурних проєктів можливі локальні порушення рослинного покриву, видалення зелених насаджень, фрагментація природних оселищ. Потенційні впливи на природоохоронні території залежать від просторового розташування конкретних проєктів. Особливої уваги потребують території природно-заповідного фонду, екологічної мережі та територія Смарагдової мережі Ros river valley (UA0000272). Під час реалізації заходів необхідно забезпечити дотримання природоохоронних режимів, збереження природних оселищ та запобігання фрагментації природних територій.
<i>Ландшафт</i>	Реалізація інфраструктурних проєктів може супроводжуватися локальною зміною характеру ландшафту та функціонального використання територій. Водночас озеленення, благоустрій, реконструкція парків і

	громадських просторів можуть сприяти покращенню естетичного стану території громади.
<i>Управління відходами</i>	Під час будівельних і ремонтних робіт утворюватимуться відходи будівництва та демонтажу. Функціонування нових об'єктів може супроводжуватися утворенням додаткових потоків відходів. Реалізація заходів із розвитку роздільного збирання, оброблення та відновлення відходів може сприяти зменшенню обсягів захоронення та негативного впливу на довкілля.
<i>Здоров'я населення, безпека життєдіяльності</i>	Позитивні наслідки пов'язані з модернізацією медичної, освітньої та соціальної інфраструктури, розвитком цивільного захисту, підвищенням енергетичної стійкості та покращенням якості життєвого середовища. Можливі негативні наслідки пов'язані з впливом шуму, пилу, забруднюючих речовин і транспортного навантаження під час реалізації окремих проєктів.
<i>Об'єкти культурної спадщини</i>	Під час виконання будівельних і земляних робіт можливі ризики впливу на об'єкти культурної та археологічної спадщини. Реалізація заходів повинна здійснюватися з дотриманням вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини.
<i>Матеріальні активи</i>	Модернізація комунальної, транспортної, енергетичної, медичної, освітньої та соціальної інфраструктури сприятиме покращенню стану матеріальних активів громади. Водночас під час будівництва можливі тимчасові обмеження використання окремих об'єктів і територій.

Загалом реалізація Програми може забезпечити позитивні довгострокові наслідки для стану довкілля, здоров'я населення, ресурсоефективності та стійкості систем життєзабезпечення громади.

Найбільш імовірні негативні наслідки пов'язані з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією окремих об'єктів виробничої, транспортної, енергетичної та комунальної інфраструктури. Частина таких впливів матиме тимчасовий характер, тоді як окремі зміни у використанні земель, транспортному навантаженні та функціонуванні інфраструктури можуть бути довготривалими або постійними.

За умови дотримання природоохоронного законодавства, врахування екологічних обмежень під час проєктування та реалізації відповідних заходів можливі негативні наслідки можуть бути зменшені або мінімізовані.

Остаточна оцінка характеру та масштабів впливу окремих проєктів здійснюватиметься на наступних стадіях їх підготовки з урахуванням конкретних технічних рішень, місць розташування та необхідності проведення оцінки впливу на довкілля у випадках, визначених законодавством.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Реалізація Програми спрямована на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку громади, модернізацію інфраструктури, підвищення енергетичної стійкості, покращення умов життєдіяльності населення та вирішення актуальних екологічних проблем.

Водночас виконання окремих заходів Програми, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією та експлуатацією об'єктів виробничої, транспортної, енергетичної, комунальної та соціальної інфраструктури, може супроводжуватися виникненням негативних впливів на окремі компоненти навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

Потенційні негативні впливи на етапі будівництва можуть проявлятися у вигляді тимчасового підвищення рівнів шуму та запиленості атмосферного повітря, утворення будівельних відходів, порушення ґрунтового покриву, збільшення транспортного навантаження та локального впливу на водні ресурси.

На етапі експлуатації окремих об'єктів можливі впливи, пов'язані з викидами забруднюючих речовин, утворенням відходів, використанням водних та енергетичних ресурсів, шумовим навантаженням і зміною характеру використання територій.

Заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми визначені з урахуванням результатів стратегічної екологічної оцінки, вимог природоохоронного законодавства України та принципів сталого розвитку.

Запропоновані заходи підлягають уточненню на наступних стадіях підготовки та реалізації окремих проєктів. Конкретні технічні, технологічні та організаційні рішення щодо мінімізації впливу на довкілля визначатимуться під час розроблення проєктної документації, а для видів планованої діяльності, визначених законодавством, – у процесі проведення оцінки впливу на довкілля.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування представлені в табл. 7.1.

Табл. 7.1

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП

Складові довкілля, в тому числі здоров'я населення	Заходи, які передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП
Атмосферне повітря	- зволоження будівельних майданчиків та місць проведення земляних робіт у суху погоду; - використання справної будівельної техніки та транспорту; - обмеження роботи двигунів на холостому ходу; - своєчасне вивезення будівельних матеріалів і відходів; - застосування енергоефективного обладнання та технологій із мінімальними викидами забруднюючих речовин;

	– дотримання встановлених нормативів викидів під час експлуатації стаціонарних джерел забруднення; – врахування існуючого забруднення атмосферного повітря під час розміщення нових виробничих та енергетичних об'єктів; – розвиток відновлюваних джерел енергії та модернізація систем теплопостачання.
<i>Водне середовище</i>	– недопущення потрапляння будівельних відходів, паливно-мастильних матеріалів та інших забруднюючих речовин у поверхневі та підземні води; – організація водовідведення під час виконання будівельних робіт; – забезпечення очищення стічних вод відповідно до встановлених вимог; – модернізація систем водопостачання та водовідведення, запобігання аварійним витокам; – дотримання режиму використання прибережних захисних смуг та водоохоронних зон; – раціональне використання водних ресурсів, впровадження водозберігаючих технологій; – облаштування та експлуатація артезіанських свердловин відповідно до вимог законодавства; – недопущення погіршення гідрологічного режиму водних об'єктів під час виконання інженерних робіт.
<i>Ґрунти та надра</i>	– мінімізація площ порушення ґрунтового покриву; – зняття та збереження родючого шару ґрунту у разі необхідності; – запобігання ущільненню та забрудненню ґрунтів будівельною технікою; – недопущення несанкціонованого складування відходів і паливно-мастильних матеріалів; – проведення благоустрою, відновлення та рекультивації порушених земель за необхідності; – врахування інженерно-геологічних умов під час проєктування; – запобігання розвитку ерозійних процесів та локального підтоплення територій.
<i>Клімат і мікроклімат</i>	– впровадження енергоефективних технологій у будівлях та спорудах; – використання відновлюваних джерел енергії; – застосування систем накопичення енергії та модернізація енергетичної інфраструктури; – скорочення непродуктивного споживання енергоресурсів; – врахування кліматичних ризиків під час проєктування та модернізації інфраструктурних об'єктів; – розвиток зелених насаджень та збереження природних територій; – забезпечення належного відведення поверхневих вод для зменшення ризиків підтоплення.
<i>Біорізноманіття, флора і фауна</i>	– максимальне збереження існуючих зелених насаджень під час виконання робіт; – проведення компенсаційного озеленення у разі видалення зелених насаджень; – благоустрій парків, скверів, рекреаційних зон та громадських просторів; – дотримання вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо режиму використання територій та об'єктів ПЗФ і їх охоронних зон;

	– недопущення планування та провадження діяльності, що може призвести до погіршення стану або втрати територій та об'єктів природно-заповідного фонду; – забезпечення збереження природних оселищ і видів флори та фауни, що підлягають охороні в межах територій Смарагдової мережі; – у разі наближення планованої діяльності до територій Смарагдової мережі дотримання режимів, визначених у стандартних формах даних таких територій.
<i>Здоров'я населення та безпека життєдіяльності</i>	– дотримання санітарних та будівельних норм під час реалізації проєктів; – запобігання перевищенню допустимих рівнів шуму та забруднення атмосферного повітря; – забезпечення безпечного водопостачання та водовідведення; – дотримання встановлених санітарно-захисних зон і планувальних обмежень; – розвиток систем цивільного захисту, оповіщення та укриттів; – підвищення енергетичної стійкості закладів охорони здоров'я та об'єктів критичної інфраструктури; – забезпечення безбар'єрного доступу до об'єктів соціальної інфраструктури; – інформування населення про виконання робіт та можливі тимчасові обмеження.
<i>Управління відходами</i>	– роздільне збирання відходів, що утворюватимуться під час реалізації проєктів; – передача будівельних та інших відходів суб'єктам господарювання, які мають відповідні дозволи; – недопущення несанкціонованого складування відходів; – належне управління небезпечними відходами відповідно до вимог законодавства.
<i>Об'єкти культурної спадщини</i>	– дотримання вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини; – припинення робіт та повідомлення уповноважених органів у разі виявлення археологічних або історичних знахідок.
<i>Матеріальні активи</i>	– забезпечення належної експлуатації та обслуговування створених і модернізованих об'єктів; – застосування сучасних ресурсозберігаючих технологій; – підвищення стійкості критичної інфраструктури до надзвичайних ситуацій та перебоїв енергопостачання.

Значна частина запропонованих заходів щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків узгоджується з основними напрямками Програми, зокрема підвищенням енергоефективності, розвитком відновлюваних джерел енергії, модернізацією систем водопостачання та водовідведення, удосконаленням системи управління відходами, розвитком зеленої інфраструктури, покращенням умов життєдіяльності населення та підвищенням стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Для заходів Програми, що передбачають розвиток виробничих територій, індустріальних парків, транспортної та енергетичної інфраструктури, необхідно забезпечувати врахування існуючого антропогенного навантаження, санітарно-захисних зон, природоохоронних обмежень та можливих кумулятивних впливів.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						70
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Під час реалізації проєктів, які можуть впливати на водні об'єкти, території природно-заповідного фонду, екологічну мережу або природні оселища охоронюваних видів, необхідно забезпечувати дотримання вимог природоохоронного законодавства та застосування відповідних заходів для збереження природних комплексів.

Важливим інструментом запобігання негативним наслідкам є проведення оцінки впливу на довкілля для видів планованої діяльності, визначених статтею 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». У межах відповідних процедур мають визначатися конкретні джерела та масштаби впливу, обґрунтовуватися альтернативні рішення та встановлюватися необхідні природоохоронні заходи.

На всіх етапах реалізації Програми необхідно забезпечувати дотримання вимог законодавства України у сфері охорони навколишнього природного середовища, охорони атмосферного повітря, водних і земельних ресурсів, управління відходами, збереження біорізноманіття, охорони культурної спадщини та захисту здоров'я населення.

Застосування запропонованих заходів дозволить запобігти виникненню або зменшити інтенсивність можливих негативних впливів на компоненти довкілля та здоров'я населення, забезпечити екологічно безпечну реалізацію передбачених Програмою проєктів і сприятиме збалансованому розвитку Білоцерківської міської територіальної громади.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		71

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

З метою розгляду проектних рішень та їх екологічних наслідків під час здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми передбачається розглянути наступні альтернативи (табл. 8.1).

Табл. 8.1

Альтернативи, що розглядалися, та обґрунтування обраної альтернативи

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
1.	Нульова альтернатива	Незатвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки. Збереження існуючих тенденцій розвитку громади. Реалізація окремих заходів можлива в межах інших чинних програм і рішень, однак без комплексної координації в межах Програми.	Переваги: – відсутність додаткових впливів, безпосередньо пов'язаних із реалізацією нових проектів Програми; – відсутність потреби у фінансуванні саме передбачених нею заходів. Недоліки: – можливе відтермінування модернізації комунальної, транспортної та соціальної інфраструктури; – уповільнення впровадження енергоефективних технологій і відновлюваних джерел енергії; – обмеження можливостей розвитку системи управління відходами; – збереження існуючих проблем у сфері водопостачання, водовідведення та благоустрою; – недостатня координація заходів із підвищення безпеки населення та стійкості критичної інфраструктури.	За результатами порівняльного аналізу альтернатив встановлено, що нульова альтернатива не забезпечує належних передумов для комплексного вирішення існуючих соціально-економічних та екологічних проблем Білоцерківської міської територіальної громади. Незатвердження Програми може призвести до відтермінування реалізації
2.	Затвердження та реалізація Програми	Комплексна реалізація передбачених Програмою заходів у сферах безпеки населення, економічного розвитку, інвестиційної діяльності, модернізації інженерної, транспортної та соціальної інфраструктури, енергоефективності,	Переваги: – системний розвиток громади; модернізація систем життєзабезпечення; – підвищення енергетичної стійкості; – розвиток медичної, освітньої та соціальної інфраструктури; – покращення умов управління відходами; – підвищення транспортної доступності та безпеки населення; – створення передумов для раціонального використання природних ресурсів.	важливих інфраструктурних та природоохоронних заходів, збереження існуючих проблем у сфері водопостачання, водовідведення, управління відходами, енергоефективності та благоустрою територій.

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
		управління відходами, охорони довкілля та цифровізації.	Недоліки: – необхідність залучення фінансових ресурсів; – тимчасові негативні впливи під час будівельних і реконструкційних робіт; – можливе додаткове навантаження на довкілля під час експлуатації окремих виробничих, транспортних, енергетичних і комунальних об'єктів; – необхідність дотримання природоохоронних обмежень і застосування заходів із мінімізації впливів.	Альтернатива часткової реалізації Програми передбачає виконання лише окремих пріоритетних заходів відповідно до наявних ресурсів громади. Такий підхід дозволяє зосередити фінансування на першочергових потребах і зменшити обсяги тимчасових впливів, пов'язаних із будівельними та реконструкційним і роботами. Водночас часткова реалізація Програми не забезпечує повною мірою досягнення визначених цілей, обмежує можливості комплексної модернізації інфраструктури та може призвести до відтермінування вирішення окремих екологічних проблем.
3.	Часткова реалізація Програми	Реалізація лише окремих пріоритетних заходів Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки відповідно до наявних фінансових, матеріальних та організаційних ресурсів.	Переваги: – зменшення фінансового навантаження на бюджет громади; – можливість концентрації ресурсів на найбільш нагальних потребах; – менші обсяги будівельних і реконструкційних робіт та пов'язаних із ними тимчасових негативних впливів на довкілля; – можливість поетапного виконання окремих заходів. Недоліки: – неповне досягнення цілей Програми; – уповільнення модернізації комунальної, транспортної та соціальної інфраструктури; – обмеження можливостей розвитку системи управління відходами, впровадження енергоефективних технологій і відновлюваних джерел енергії; – відтермінування вирішення окремих екологічних проблем громади; – збереження існуючого антропогенного навантаження на довкілля; – зниження очікуваного позитивного соціально-економічного та екологічного ефекту.	Найбільш прийнятною визначено альтернативу № 2 — затвердження та реалізацію Програми. Обрана альтернатива

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
				забезпечує комплексний підхід до розвитку громади, створює передумови для модернізації комунальної, транспортної, енергетичної та соціальної інфраструктури, удосконалення системи управління відходами, підвищення енергоефективності, покращення стану довкілля та забезпечення безпеки населення. Реалізація обраної альтернативи має здійснюватися з урахуванням результатів стратегічної екологічної оцінки, дотриманням вимог природоохоронного законодавства та виконанням заходів щодо запобігання, зменшення і пом'якшення можливих негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення. Таким чином, альтернатива № 2 є найбільш обґрунтованою з погляду забезпечення

№	Альтернатива	Ключові складові альтернативи	Ключові переваги та недоліки	Обрана альтернатива та її обґрунтування
				збалансованого соціально-економічного розвитку громади, досягнення екологічних цілей та підвищення якості життєвого середовища населення.

Інших альтернативних варіантів Програми не розглядалося.

Під час підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми було визначено доцільність та прийнятність передбачених проєктів, а також проведено аналіз їх потенційного впливу на довкілля та здоров'я населення на етапах реалізації та подальшої експлуатації об'єктів.

Звіт містить обґрунтування екологічних, соціальних та економічних аспектів реалізації Програми, а також рекомендації щодо запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків для довкілля.

Основним критерієм оцінки під час проведення стратегічної екологічної оцінки була відповідність завдань Програми вимогам природоохоронного законодавства України, державних будівельних і санітарних норм, а також принципам сталого розвитку.

Основні методи, використані під час стратегічної екологічної оцінки:

Аналітичний метод. Проведено аналіз сучасного стану атмосферного повітря, водних ресурсів, земель і ґрунтів, кліматичних умов, біорізноманіття, природоохоронних територій, системи управління відходами, а також умов життєдіяльності та здоров'я населення. Визначено основні екологічні проблеми громади та чинники антропогенного навантаження.

Порівняльний аналіз альтернатив. Розглянуто три альтернативні сценарії, здійснено порівняння їх можливих позитивних і негативних наслідків.

Оцінка факторів ризику та потенційного впливу. Визначено основні джерела та чинники можливого впливу на атмосферне повітря, водне і ґрунтове середовище, клімат, біорізноманіття, природоохоронні території, здоров'я населення, матеріальні активи та об'єкти культурної спадщини.

Прогнозування наслідків. Здійснено якісну оцінку ймовірних коротко-, середньо- та довгострокових наслідків реалізації Програми, у тому числі тимчасових, постійних, позитивних, негативних, вторинних, кумулятивних і синергічних впливів.

Аналіз відповідності екологічним цілям. Проведено зіставлення основних напрямів Програми з екологічними цілями та зобов'язаннями, визначеними міжнародними договорами України, державними, регіональними та місцевими стратегічними і програмними документами.

Розроблення природоохоронних заходів. На основі визначених потенційних впливів сформовано рекомендації щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків реалізації Програми для довкілля та здоров'я населення.

Врахування громадської участі. Процедура стратегічної екологічної оцінки передбачає проведення громадського обговорення та консультацій з уповноваженими органами. Отримані зауваження і пропозиції підлягають розгляду та врахуванню відповідно до вимог законодавства.

Аналіз можливостей моніторингу. Визначено основні напрями спостереження за наслідками виконання Програми для довкілля та здоров'я населення, а також підходи до використання результатів моніторингу для своєчасного виявлення можливих негативних змін.

Ускладнення, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки:

- обмеженість деталізованих статистичних та екологічних даних безпосередньо на рівні Білоцерківської міської територіальної громади, що зумовлює необхідність використання окремих показників регіонального рівня;
- обмеження доступу до окремих державних інформаційних ресурсів та реєстрів в умовах воєнного стану;
- вплив воєнних ризиків на прогнозування соціально-економічних та екологічних процесів у середньо- та довгостроковій перспективі.
- обставини, пов'язані з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Необхідно здійснювати моніторинг відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
- періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування,

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						77
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Моніторинг очікуваних впливів реалізації ДДП повинен здійснюватися за наступними показниками (табл. 9.1):

Табл. 9.1

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

№	Екологічні показники / індикатори стану	Одиниці виміру
1.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення	т/рік
2.	Обсяги викидів оксиду вуглецю (CO) від стаціонарних джерел	т/рік
3.	Обсяги викидів оксидів азоту (NO _x) від стаціонарних джерел	т/рік
4.	Обсяги викидів суспендованих твердих частинок від стаціонарних джерел	т/рік
5.	Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на одиницю площі громади	т/км ²
6.	Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу	кг/особу
7.	Обсяги забору та використання свіжої води	тис. м ³ /рік
8.	Обсяги відведених стічних вод	тис. м ³ /рік
9.	Обсяги стічних вод, пропущених через очисні споруди	тис. м ³ /рік
10.	Кількість реалізованих проєктів модернізації систем водопостачання та водовідведення	од.
11.	Обсяги утворення побутових відходів на території громади	т/рік
12.	Обсяги відходів, переданих на відновлення	т/рік
13.	Обсяги видалених відходів	т/рік
14.	Рівень захворюваності населення громади	випадків на 1000 осіб

Цільові значення показників моніторингу визначаються з урахуванням їх фактичних значень за попередні роки, характеру передбачених Програмою заходів та можливості отримання достовірної інформації.

Основними цільовими орієнтирами є:

- недопущення погіршення якості атмосферного повітря та зменшення викидів забруднюючих речовин;
- підвищення енергоефективності та збільшення використання відновлюваних джерел енергії;
- забезпечення раціонального використання водних ресурсів, підвищення ефективності очищення стічних вод;
- збільшення частки відходів, що передаються на відновлення, та зменшення обсягів їх видалення;
- збереження зелених насаджень, природоохоронних територій та біорізноманіття;
- недопущення погіршення умов життєдіяльності та здоров'я населення внаслідок реалізації заходів Програми;
- підвищення рівня безпеки населення та стійкості об'єктів критичної інфраструктури.

Для показників, що характеризують обсяги реалізованих проєктів, цільовим орієнтиром є виконання відповідних заходів Програми. Для показників стану довкілля цільові значення мають визначатися з урахуванням фактичної динаміки, встановлених екологічних нормативів та наявних природоохоронних обмежень.

Методи здійснення моніторингу передбачають аналіз офіційної статистичної інформації, даних державного моніторингу довкілля, звітності структурних підрозділів Білоцерківської міської ради, комунальних підприємств, установ охорони здоров'я, матеріалів інвентаризації джерел викидів, даних підприємств водопровідно-каналізаційного господарства та суб'єктів господарювання у сфері управління відходами.

Для оцінки стану атмосферного повітря використовуватимуться доступні дані про обсяги викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел та результати спостережень за якістю атмосферного повітря.

Моніторинг водних ресурсів здійснюватиметься на основі інформації про обсяги водозабору, водокористування, відведення й очищення стічних вод, а також доступних результатів спостережень за станом поверхневих вод.

Моніторинг у сфері управління відходами передбачатиме аналіз обсягів утворення, збирання, відновлення та видалення відходів.

Оцінка наслідків для здоров'я населення здійснюватиметься на основі доступних узагальнених статистичних даних про захворюваність.

Періодичність моніторингу становить один раз на рік протягом строку реалізації Програми.

За відсутності окремих показників у відкритих джерелах використовуватимуться доступні офіційні дані відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання.

Виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься шляхом аналізу динаміки показників.

У разі виявлення негативних наслідків для довкілля або здоров'я населення, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, замовник у межах компетенції вживатиме заходів щодо їх усунення, зокрема шляхом уточнення природоохоронних вимог, посилення контролю за виконанням окремих заходів та, за необхідності, ініціювання коригування відповідних рішень Програми.

Відповідальним за організацію та здійснення моніторингу є замовник документа державного планування в межах наданих повноважень із залученням відповідних структурних підрозділів, установ та організацій.

Результати моніторингу щороку оприлюднюватимуться на офіційному вебсайті замовника та вноситимуться до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки відповідно до вимог законодавства.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						79
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Даний розділ не розглядається, адже виконання Програми не матиме суттєвого впливу на довкілля, враховуючи передбачені заходи та те, що територія громади знаходиться на значній відстані від межі сусідніх держав.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						80
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Метою стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки є визначення й оцінювання ймовірних наслідків її реалізації для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також забезпечення врахування екологічних вимог під час планування соціально-економічного розвитку громади.

Програма є документом державного планування місцевого рівня, спрямованим на забезпечення збалансованого соціально-економічного та культурного розвитку громади, підвищення якості життя населення, зміцнення безпеки та стійкості території. Основними напрямками Програми є розвиток економічного та інвестиційного потенціалу, модернізація комунальної, транспортної, енергетичної та соціальної інфраструктури, підвищення енергоефективності, удосконалення системи управління відходами, покращення благоустрою територій та забезпечення належних умов життєдіяльності населення.

У процесі стратегічної екологічної оцінки було:

- проаналізовано сучасний стан довкілля та визначено основні екологічні проблеми Білоцерківської міської територіальної громади;
- оцінено ймовірні наслідки реалізації заходів Програми для атмосферного повітря, водних ресурсів, земель і ґрунтів, клімату, біорізноманіття, природоохоронних територій, здоров'я населення та інших компонентів довкілля;
- розглянуто альтернативні сценарії реалізації Програми, зокрема нульову альтернативу, повну та часткову реалізацію передбачених заходів;
- визначено заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків;
- розроблено систему моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

За результатами стратегічної екологічної оцінки встановлено, що реалізація Програми може забезпечити переважно позитивні наслідки для соціально-економічного розвитку громади, якості життєвого середовища та окремих компонентів довкілля. Основні позитивні ефекти пов'язані з модернізацією систем водопостачання та водовідведення, підвищенням енергоефективності, впровадженням відновлюваних джерел енергії, удосконаленням системи управління відходами, розвитком громадських просторів, озелененням територій, модернізацією закладів охорони здоров'я, освіти та соціальної інфраструктури, а також підвищенням рівня безпеки населення.

Можливі негативні наслідки пов'язані переважно з будівництвом, реконструкцією та експлуатацією окремих об'єктів виробничої, транспортної, енергетичної та комунальної інфраструктури. На етапі виконання будівельних робіт можливі тимчасове підвищення рівнів шуму, запиленості атмосферного

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						81
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

повітря, утворення будівельних відходів, порушення ґрунтового покриву та збільшення транспортного навантаження. Під час експлуатації окремих об'єктів можливі додаткові викиди забруднюючих речовин, утворення відходів, збільшення споживання природних ресурсів та локальні зміни у використанні земель.

Для запобігання та зменшення можливих негативних наслідків передбачено дотримання природоохоронних, санітарних і будівельних вимог, раціональне використання природних ресурсів, належне управління відходами, збереження зелених насаджень і природоохоронних територій, застосування енергоефективних технологій та впровадження відповідних природоохоронних заходів. Для окремих видів планованої діяльності, визначених законодавством, необхідним є проведення процедури оцінки впливу на довкілля.

За результатами розгляду альтернатив найбільш прийнятним визначено варіант затвердження та реалізації Програми на 2027-2029 роки з урахуванням рекомендацій стратегічної екологічної оцінки. Нульова альтернатива та сценарій часткової реалізації Програми не забезпечують повною мірою досягнення визначених цілей і можуть призвести до відтермінування вирішення окремих соціально-економічних та екологічних проблем громади.

Для відстеження наслідків реалізації Програми передбачено щорічний моніторинг показників стану атмосферного повітря, водних ресурсів, управління відходами, озеленення, енергоефективності та здоров'я населення. Результати моніторингу використовуватимуться для своєчасного виявлення можливих негативних змін і вжиття необхідних заходів реагування.

З огляду на характер і територіальний масштаб передбачених заходів транскордонний вплив на довкілля внаслідок реалізації Програми не прогнозується.

Загалом реалізація Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки сприятиме модернізації інфраструктури, підвищенню енергетичної та соціальної стійкості громади, покращенню умов життєдіяльності населення та створенню передумов для збалансованого розвитку території за умови дотримання вимог екологічної безпеки.

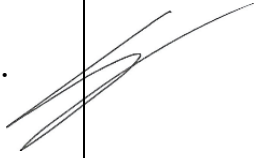
					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
						82
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
2. Закон України «Про управління відходами»
3. Закон України «Про екологічну мережу України»
4. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про охорону атмосферного повітря»
6. Закон України «Про охорону земель»
7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
8. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
9. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
10. Закон України «Про рослинний світ»
11. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
12. Закон України «Про тваринний світ»
13. Закон України «Про систему громадського здоров'я»
14. Земельний, Водний та Лісовий кодекси України
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №173 від 19.06.96 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів»
16. Національний план управління відходами до 2033 року.
17. Стратегія розвитку Київської області на період 2021-2027 років.
18. Екологічний паспорт Київської області, 2024 рік.
19. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області в 2025 році.
20. Програма охорони довкілля в Білоцерківській міській територіальній громаді на 2024-2026 роки.
21. Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року.
22. План заходів з реалізації Стратегії розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року.
23. Проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки.

					<i>Стратегічна екологічна оцінка</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		83

Відомості про авторів

Назва проекту	Посада	Ініціали, прізвища	Підпис
Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми соціально- економічного та культурного розвитку Білоцерківської міської територіальної громади на 2027-2029 роки	Директор	Костирка В.І.	
	Менеджер природоохоронної діяльності, інженер- проектувальник	Бота О.В.	

ДОДАТОК А

№ п.п.	Назва об'єкта	Датування	Місцезнаходження	Вид об'єкта	№ та дата наказу МКТ/Мінкультури про занесення до Реєстру	Охор. №
	1	2	3	4	5	6
			КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ			
			м. Біла Церква			
1.	Будинок готелю, в якому в 1857 році зупинявся Т.Г. Шевченко	1829 – 1830 рр.	бульвар 50-річчя Перемоги, 41	Пам'ятка історії	Наказ Мінкультури від 22.11.2012 № 1364	5928-Ко
2.	Водяний млин	1854 р.	вул. Гагаріна, 37	Пам'ятка архітектури	Наказ Мінкультури від 14.08.2013 № 757	18-Ко
3.	Будинок	XIX ст.	вул. Героїв Небесної Сотні, 17	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	35-Ко
4.	Будинок	XIX ст.	вул. Героїв Небесної Сотні, 19	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	36-Ко
5.	Будинок	XIX ст.	вул. Героїв Небесної Сотні, 28	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	37-Ко
6.	Жилий будинок Таубіна	кін. XIX ст.	вул. Героїв Небесної Сотні, 68/8	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	15-Ко
7.	Будинок	XIX ст.	вул. Героїв 72-ї Бригади, 3	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	14-Ко
8.	Гуртожиток сільськогосподарського інституту	1935 р.	вул. Героїв 72-ї Бригади, 6/27	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 01.04.2024 № 249	39-Ко
9.	Будинок	1931 р.	вул. Героїв 72-ї Бригади, 19	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	16-Ко
10.	Електростанція	не вказано	вул. Надрічна, 68	Пам'ятка архітектури, науки і техніки	Наказ МКІП від 05.03.2024 № 169	23Ко
11.	Склад № 1	1911 р.	вул. Привокзальна, 16	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	20-Ко

12.	Склад № 2	1928 р.	вул. Привокзальна, 16	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	21-Ко
13.	Оранжерея	1913	Парк ім. Т.Г. Шевченка	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	19-Ко
14.	Городище	XII-XIII ст. н.е.	Парк Олександрія, західна околиця міста, в урочищі «Палісва гора», на лівому березі р. Рось	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	1754-Ко
15.	Курган	III-I тис. до н.е.	вул. Піщана	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2803-Ко
16.	Будинок	1927	пл. Соборна, 1/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКСК від 22.10.2024 № 719	13-Ко
17.	Сільськогосподарський інститут	1931 р.	пл. Соборна, 8/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483 (у редакції наказу МКІП від 23.04.2024 № 310)	12-Ко
18.	Гімназія	1843	пл. Соборна, 8/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	8-Ко
19.	Житловий будинок	1896	пл. Соборна, 8/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	9-Ко
20.	Службовий корпус гімназії	1890	пл. Соборна, 8/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	10-Ко
21.	Службовий корпус	1890	пл. Соборна, 8/1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	11-Ко
22.	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 5	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	25-Ко
23.	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 6	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	26-Ко
24.	Будинок	XIX ст.	Торгова площа, 11	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	28-Ко

25.	Будинок (готель)	XIX ст.	Торгова площа, 16	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	29-Ко
26.	Електростанція		вулиця Надрічна, 68	Пам'ятка архітектури, науки і техніки	Наказ МКІП від 05.03.2024 № 169	23-Ко
27.	Казарма	XIX ст.	вул. Фастівська, 1	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	24-Ко
28.	Будинок	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 1/7	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	30-Ко
29.	Будинок	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 2/8	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	31-Ко
30.	Будинок	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 3/23	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	32-Ко
31.	Будинок	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 13	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	33-Ко
32.	Будинок	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 14	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	34-Ко
33.	Єврейська школа (хедер)	XIX ст.	вул. Б. Хмельницького, 42	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	38-Ко
34.	Церква Марії Магдалини	1843	вул. Шкільна, 11/16	вул. Шкільна, 11/16	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	22-Ко
35.	Синагога	XIX ст.	вул. Ярослава Мудрого, 25/2	Пам'ятка архітектури	Наказ МКІП від 08.09.2023 № 483	40-Ко
Білоцерківський район						
Білоцерківська міська територіальна громада						
36.	Городище і селище	XI-XIII ст. н.е.	с. Глушки	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2805-Ко
37.	Поселення	XI-XIII ст. н.е.	с. Глибочка	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2806-Ко
38.	Городище і селище	XI-XIII ст. н.е.	с. Городище, на садибах навпроти острова на р. Рось	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2807-Ко
39.	Могильник	XI-XIII ст. н.е.	с. Дрозди	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	1234-Ко
40.	Могильник курганий	XI-XII ст.	с. Дрозди, південна околиця	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2808-Ко

		н.е.	села, біля дороги на с. Великополовецьке	археології	349	
41.	Городище і могильник курган	XI-XII ст. н.е.	с. Дрозди, 0,6 км на південь біля дороги на с. Великополовецьке	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2809-Ко
42.	Городище	друга половина I тис. н.е., XI-XIII ст. н.е.	с. Мазепинці, на місці лівого берега заплави р. Кам'янки, уроч. Замок	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	1756-Ко
43.	Могильник курганий	III-I тис. до н.е.	с. Пилипча, 2-3 км на схід від села	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2826-Ко
44.	Поселення	III-IV ст. н.е., XI-XIII ст. н.е.	с. Пилипча, за 0,7 км від південної околиці, в урочищі Білий Курінь, поруч з дорогою на Яблунівку	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2827-Ко
45.	Курганна група	VII-VI ст. до н.е.	с. Пилипча	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2828-Ко
46.	Городище і селище	XI-XIII ст. н.е.	с. Піщана	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2822-Ко
47.	Городище і селище	XI-XIII ст. н.е.	с. Піщана	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2823-Ко
48.	Могильник курганий	III-I тис. до н.е.	с. Піщана, в 600 м на південний схід від села	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2824-Ко
49.	Могильник курганий	III-I тис. до н.е.	с. Піщана, північно-східна околиця села	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2825-Ко
50.	Курган	III-I тис. до н.е.	с. Скребиші, за 0,5 км від села, вздовж дороги на Олійникову Слободу	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2829-Ко
51.	Курган	III-I тис. до н.е.	с-ще Терезине, 0,5 км від дороги Біла Церква – Фастів	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2830-Ко
52.	Поселення	III-IV ст. н.е.	с. Шкарівка, північно-західна околиця	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2842-Ко
53.	Курганна група	III-I тис. до н.е.	с. Шкарівка, південно-західна околиця села, 250 м від дороги на Білу Церкву	Пам'ятка археології	Наказ МКІП від 15.05.2024 № 349	2843-Ко